

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**OZBROJENÝ ÚTOČNÍK VE ŠKOLÁCH A
ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍCH**

Autor práce: Anna Přívratská

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Prezenční

Vedoucí práce: PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D.

**Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií / Katedra
managementu veřejné správy**

2025

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 1632/5b, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Anna Přivratská
Studijní program: Bezpečnostně právní činnost
Forma studia: Prezenční
Místo studia: České Budějovice

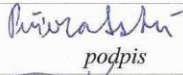
Název bakalářské práce: Ozbrojený útočník ve školách a školských zařízeních
Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Armed Attacker in Schools and School Facilities

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií
Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D.

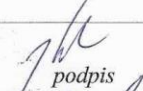
Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): srpen 2024

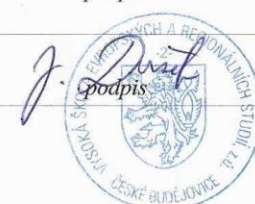
Cíl bakalářské práce:

Hlavním cílem práce je zhodnotit přístup a opatření v pěti vybraných základních školách v Jihočeském kraji, které vznikly v návaznosti na útoky spáchané ozbrojeným útočníkem v českých školách a porovnání mezi nimi. Vedlejším cílem je zpracovat charakteristiku případových studií ozbrojených útoků ve školách a možných preventivních opatření.

Student: Anna Přivratská	6.8.2024 datum	 podpis
Vedoucí práce: PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D.	6.8.2024 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	9.8.2024 datum	 podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	9.8.2024 datum	 podpis
Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	9.8.2024 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce PhDr. Štěpánu Kavanovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

PŘÍVRATSKÁ, A. *Ozbrojený útočník ve školách a školských zařízeních: bakalářská práce*. Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2025. 58 s. Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Klíčová slova: Bezpečnostní opatření školských zařízení, historické útoky a hrozby, ozbrojený útočník

Teoretická část bakalářské práce se zaměřuje na několik oblastí souvisejících s útoky ozbrojených útočníků ve školách a na způsoby zabezpečení škol proti těmto útokům. Nejprve jsou vysvětleny základní pojmy a terminologie, jako jsou ozbrojený útočník, bezpečnost ve školách a preventivní opatření. Dále práce zahrnuje historický přehled útoků na školách, přičemž se zaměří na nejznámější případy jak v České republice, tak v zahraničí. Další část teoretické části se věnuje různým přístupům k zabezpečení škol, včetně fyzických a technologických opatření, jako jsou bezpečnostní kamery, kontrolované vstupy a bezpečnostní protokoly.

Praktická část práce zahrnuje výzkum, který se zaměřuje na hodnocení a porovnání úrovně zabezpečení škol v Jihočeském kraji, k tomu je využit strukturovaný rozhovor. Rozhovory jsou vedeny s odpovědnými pracovníky škol, jako jsou ředitelé škol. Průběh rozhovorů je standardizován pomocí předem připraveného seznamu otázek, které se zaměřují na různé aspekty zabezpečení škol, včetně fyzických opatření, krizových plánů a úrovně proškolení personálu a studentů. Po sběru dat jsou rozhovory analyzovány za použití kvalitativních metod, přičemž výsledky jsou následně porovnány mezi jednotlivými školami.

ABSTRACT

PŘÍVRATSKÁ, A. Armed Attacker in Schools and School Facilities: *Bachelor Thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2025. 58 pgs. Supervisor: PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Key words: School security measures, historical attacks and threats, armed attacker

The theoretical part of the bachelor's thesis focuses on several areas related to attacks by armed assailants in schools and ways of securing schools against such attacks. First, the basic concepts and terminologies such as armed assailant, school security and preventive measures are explained. Furthermore, the work includes a historical overview of attacks on schools, focusing on the most famous cases both in the Czech Republic and abroad. Another part of the theoretical part is devoted to various approaches to school security, including physical and technological measures such as security cameras, controlled inputs and security protocols.

The practical part of the work involves research that focuses on assessing and comparing the level of school security in the South Bohemia Region, using a structured conversation. Conversations are held with responsible school officials, such as school administrators. The conduct of the talks is standardised using a pre-prepared list of questions that focus on various aspects of safeguarding

Obsah

Úvod.....	9
1 Cíl a metodika bakalářské práce	10
2 Vymezení základních pojmů.....	12
3 Masoví vrazi.....	16
3.1 Subtypy masových vražd	16
4 Historické útoky v České republice a ve světě.....	18
4.1 Americké školy a útoky	21
5 Opatření proti útokům ve školách a školských zařízeních.....	24
5.1 Strategie run, hide, fight.....	24
5.2 Standart bezpečnosti.....	24
5.3 Preventivní projekt ve školách a školských zařízeních.....	27
6 AMOK	30
6.1 Soubor typové činnosti IZS: STČ 14 – AMOK – útok aktivního střelce	31
7 Empirická část.....	33
7.1 Cíl výzkumu	33
7.2 Metodika	33
Použité metody a techniky	33
Realizace výzkumu	33
Analýza a vyhodnocení dat	34
Etika výzkumu	34
8 Výsledky výzkumu	35
8.1 Hrozby.....	35
8.2 Vstup	37
8.3 Stávající opatření.....	39
8.4 Opatření do budoucna	41
8.5 Školení	43
8.6 Evakuace	45

8.7	Kamery	47
8.8	Spolupráce.....	49
	Závěr	51
	Seznam použitých zdrojů	52
	Seznam zkratek	56
	Seznam tabulek a grafů	57
	Přílohy	58

Úvod

Téma bakalářské práce ozbrojený útočník ve školách a školských zařízeních poskytne čtenáři základní informace o bezpečnosti ve školách, která je hlavním tématem této bakalářské práce. Bezpečnost ve školách je jedním z nejdůležitějších aspektů vzdělávacího procesu. Zahrnuje nejen ochranu žáků a učitelů před vnějšími hrozbami, ale také prevenci rizikových situací uvnitř školního prostředí. Klíčovými oblastmi školní bezpečnosti jsou fyzická ochrana, krizová připravenost, prevence šikany a kybernetická bezpečnost.

Fyzická bezpečnost se zaměřuje na ochranu školních budov a areálů. V dnešní době mnoho škol používá kamerové systémy, elektronické čipy nebo řízené vstupy, aby se zabránilo neoprávněnému vstupu. Důležitá je také pravidelná údržba budov, kontrola únikových cest a jasná pravidla evakuace v případě požáru nebo jiného nebezpečí.

Další důležitou součástí je krizová připravenost. Školy by měly mít jasné postupy pro řešení mimořádných událostí, jako jsou požáry, zemětřesení, a dokonce i útoky. Pravidelná evakuační cvičení pomáhají studentům a zaměstnancům připravit se na krizové situace a minimalizovat paniku.

Velkým problémem ve školním prostředí je šikana a násilí mezi žáky. Prevence šikany zahrnuje osvětu, důsledné dodržování školního řádu a zapojení školních psychologů či výchovných poradců. Důležité je, aby se žáci nebáli nahlásit agresí a aby byla přijímána účinná opatření na ochranu obětí.

Rostoucím problémem posledních let je také kybernetická bezpečnost. S rostoucím využíváním technologií a sociálních sítí se zvyšuje riziko kyberšikany a zneužití osobních údajů. Školy by měly žáky vzdělávat o bezpečném chování na internetu a učit je, jak chránit své soukromí.

V rámci výzkumné části autorka vyhodnotí strukturovaný rozhovor, jehož respondenti jsou ředitelé pěti základních škol v Jihočeském kraji. Strukturovaný rozhovor bude obsahovat otázky zaměřené na bezpečnost a bezpečnostní opatření ve školách. Hlavním cílem otázek bude zjistit, jaké bezpečnostní opatření jsou aplikované ve školských zařízeních a jaké jsou největší hrozby podle ředitelů v současné době.

Výsledky tohoto šetření budou analyzovány a poslouží k dalšímu zkoumání, kde budou vyhotovené schémata pro lepší porozumění textu.

Autorka věří, že toto šetření přinese cenné poznatky a přispěje k hlubšímu porozumění problematice bezpečnosti na školách a fungování školských zařízení a připravenosti na krizové situace.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem práce je zhodnotit přístup a opatření v pěti vybraných základních školách v Jihočeském kraji, které vznikly v návaznosti na útoky spáchané ozbrojeným útočníkem v českých školách a porovnání mezi nimi. Vedlejším cílem je zpracovat charakteristiku případových studií ozbrojených útoků ve školách a možných preventivních opatření.

V bakalářské práci byla z metodologického hlediska využita rešerše, analýza a kvalitativní metoda sběru dat pomocí rozhovoru.

Rešerše je průzkum a vyhledávání z dostupných zdrojů s cílem utřídit a vybrat pozorovaný jev.¹ Zdrojem pro získání informací je převážně studium odborné literatury v podobě knih, využity jsou také internetové zdroje české i zahraniční.

Analýza je metodologický přístup, při kterém se data nebo informace rozebírají na základní části, aby bylo možné pochopit jejich strukturu, vzorce a vztahy. Tento přístup se často využívá pro zpracování literárních přehledů, historických studií nebo pro zkoumání datových souborů.

Strukturovaný rozhovor je metoda sběru dat, při které jsou respondenti dotazováni na základě předem připraveného seznamu otázek. Tento rozhovor je pevně strukturován, což znamená, že všichni respondenti dostávají stejné otázky ve stejném pořadí. Strukturovaný rozhovor je vhodný pro získání standardizovaných a porovnatelných odpovědí.

Teoretická část bakalářské práce se zaměří na několik oblastí souvisejících s útoky ozbrojených útočníků ve školách a na způsoby zabezpečení škol proti těmto útokům. Nejprve budou vysvětleny základní pojmy a terminologie. Dále bude práce zahrnovat historický přehled útoků na školách. Další část teoretické části bude věnována různým přístupům k zabezpečení škol, včetně fyzických a technologických opatření, jako jsou bezpečnostní kamery, kontrolované vstupy a bezpečnostní protokoly. Tohoto cíle bude dosaženo zpracováním literární rešerše s využitím odborných zdrojů. V této části bakalářské práce bude provedena analýza kvalitativních dat získaných ze strukturovaného rozhovoru se školními pracovníky, bezpečnostními experty a dalšími relevantními osobami. Cílem analýzy je porozumět perspektivám respondentů na prevenci, reakce na incidenty a opatření, která by měla být zavedena pro zajištění bezpečnosti škol v případě ozbrojeného útoku.

¹ Knihovna PRF., *Co je to rešerše*. [online]. Právnická fakulta Univerzity Karlovy 2024 [cit. 2025.01.20]. Dostupné z WWW: <https://knihovna.prf.cuni.cz/caste-dotazy/co-je-reserse>.

Praktickým cílem práce bude výzkum zaměřený na hodnocení a porovnání úrovně zabezpečení škol v Jihočeském kraji, k tomu bude využit strukturovaný rozhovor. Rozhovory jsou vedeny s odpovědnými pracovníky škol, jako jsou ředitelé škol. Průběh rozhovorů je standardizován pomocí předem připraveného seznamu otázek, které se zaměří na různé aspekty zabezpečení škol, včetně fyzických opatření, krizových plánů a úrovně proškolení personálu a studentů. Po sběru dat budou rozhovory analyzovány za použití kvalitativních metod, přičemž výsledky budou následně porovnány mezi jednotlivými školami.

2 Vymezení základních pojmů

Vymezení základních pojmů je klíčové k porozumění tématu bakalářské práce. Bude zde vysvětlen pojem ozbrojený útočník, oběť, terorismus a útok.

Ozbrojený útočník

Za ozbrojeného útočníka považujeme osobu, která používá zbraň nebo jiné nebezpečné prostředky, které slouží k provedení útoku. Tento útok směřuje k jiným osobám nebo k většímu majetku. Zařazujeme sem teroristické útoky, útoky na školách, bankovní přepadení, vandalismus. Typy zbraní mohou být různé.²

Hlavní rozdíl mezi ozbrojeným útočníkem a aktivním útočníkem spočívá v tom, že zatímco útočník jedná pasivně, aktivní útočník se zaměřuje na co nejrychlejší a nejintenzivnější útok na vybrané cíle. Aktivní útočník, často označovaný jako aktivní střelec, se vyznačuje tím, že jeho útok ohrožuje větší počet osob, obvykle v oblastech známých jako „měkké cíle“. Aktivní útočník si oběti vybírá náhodně, zatímco místo útoku bývá často předem vybráno. Snaží se najít příležitosti k zastavení a zneškodnění co nejvíce lidí, přičemž součástí jeho snahy je i co nejrychlejší únik. Ve většině případech útočník na konci útoku obrátí zbraň proti sobě a ukončit svůj život před příjezdem bezpečnostních složek.³

V dnešní době je aktuální fenomén tzv. „osamělého vlka“. Jedinci provádějí útoky na vlastní pěst a obvykle nejsou spojeni s žádnou teroristickou skupinou, i když někdy o sobě tvrdí, že jsou jejími členy. Za motiv útoků považují nespokojenost s politickou a společenskou situací a takto chtějí upozornit.⁴

² POLICIE ČR. *Ozbrojený útočník (aktivní střelec)*. Online. Dostupné z: <https://pruvodce-vzdelavanim.cz/wp-content/uploads/Prezentace-Ozbrojen%C3%BD-%C3%BAAto%C4%8Dn%C3%ADk-%C5%A1koly-2017.pdf#:~:text=Ozbrojen%C3%BD%20jednotlivec%20%28jednotlivci%29%2C%20kter%C3%BD%20pou%C5%BEije%20zbran%C4%9B%20proti%20osob%C3%A1m.,ochoten%20se%20vzd%C3%A1t%20ani%20z%C5%AFstat%20nezn%C3%A1m%C3%BD%20%28neplat%C3%AD%20v%C5%BEdy%29>. [cit. 2025-03-16].

³ POLICIE ČR. *Taktické cvičení AMOK – AKTIVNÍ STŘELEC*. Online. 2017. [cit. 2025-03-13]. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/takticke-cviceni-amok-aktivni-strelec.aspx#:~:text=Aktivn%C3%AD%20st%C5%99elec%20je%20nebezpe%C4%8Dn%C3%BD%20ozbrojen%C3%BD%20pachatel%2C%20jeho%C5%BE%20c%C3%ADlem,nebo%20sv%C5%AFj%20%C5%BEivot%20ukon%C4%8D%C3%AD%20st%C5%99elec%20sebevra%C5%BEdou%2C%20nap%C5%99%C3%ADklad%20zast%C5%99elen%C3%ADm>.

⁴ KOTEK, Lukáš. Měkké cíle: proč jsme pro teroristy tak atraktivní? 2016. Security Outlines [online]. [cit. 2025-16-03]. Dostupné z: <http://www.securityoutlines.cz/mekke-cile-proc-jsme-pro-teroristy-tak-atraktivni/>.

Oběť

Slovo „victim“ je základem pojmu viktimizace, což znamená proces, kdy se někdo stává obětí nějaké negativní události. Termín sekundární viktimizace označuje situaci, kdy je oběť nejen přímo zasažena neštěstím, ale je následně poškozena i dalšími okolnostmi, například nevhodným chováním okolí nebo nedostatečnou podporou. Oběť takového zážitku může cítit velkou osamělost a izolaci, což je časté, pokud kolem ní panuje ticho nebo se o dané události mlčí. Tato druhotná újma může být ještě horší než samotný incident, protože je provázena pocitem nezájmu nebo nepochopení. V takových situacích je důležitá empatie a otevřený přístup, který obětem pomáhá se zasažením vyrovnat a lépe se uzdravit.⁵ V návaznosti na oběti trestného činu vznikla vědní disciplína viktimologie neboli nauka o obětech. Oběť má zásadní význam pro vyšetřování trestné činnosti a zásadní pro prevenci kriminality.⁶ Vědecky studuje oběti; nejdůležitější jsou změny, ke kterým dochází v chování a prožívání jedinců, kteří se stali obětí trestného činu. Ptá se, jakou úlohu má oběť v tom, co motivuje pachatele ke spáchání trestného činu.⁷ K viktimologii se ještě uvádí pojem viktimnost, který popisujeme jako disponovanost jednice nebo skupiny osob stát se obětí trestné činnosti.⁸

Jednání s obětí

Kontakt s osobou, kterou zasáhla tragická událost je velmi náročný, jak pro osobu, tak i pro její okolí. Obecné zásady pro komunikaci s obětí trestné činnosti jsou následující. Jako první je uvedeno právo na informace, oběti musí být informované o svých právech, průběhu trestního řízení. U oběti je výrazně narušen pocit bezpečí, policie i další články, které působí v trestním řízení by měli napomáhat k obnově pocitu bezpečí (např. vysvětlením nepravděpodobnosti opakovaného útoku). Chtějí zajistit maximální pocit bezpečí v průběhu trestního řízení.⁹ Poslední bod je empatie, která by měla být samozřejmostí, protože oběť si prochází mnoha pocity.¹⁰

⁵ BAŠTECKÁ, Bohumila. *Terénní krizová práce: psychosociální intervenční týmy*. Psyché. Praha: Grada, 2005. s. 28.

⁶ BOUKALOVÁ, Hedvika a GILLERNOVÁ, Ilona. *Kapitoly z forenzní psychologie*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2020. s. 130.

⁷ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. 3., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. Dostupné také z: <http://kramerusndk.nkp.cz/search/handle/uuid:70b199e0-53dd-11ef-a407-0050568d319f>. s. 97.

⁸ TOMÁŠEK, Jan. *Úvod do kriminologie: jak studovat zločin*. Praha: Grada Publishing, 2010. s. 153.

⁹ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Kriminální psychologie*. Praha: Eurounion, 1998. s. 125.

¹⁰ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. 3., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. Dostupné také z: <http://kramerusndk.nkp.cz/search/handle/uuid:70b199e0-53dd-11ef-a407-0050568d319f>. s. 137.

Terorismus

Terorismus představuje bezpečnostní hrozbu, která neuznává žádné hranice a vážně ohrožuje bezpečnost, práva, svobody a životy lidí, stejně jako demokratické hodnoty, které jsou dodržovány v členských státech Evropské unie.¹¹ Teroristé se zabývají nejen zabíjením zcela nevinných lidí, ale také psychologickým dopadem vyvolání strachu z možnosti takových útoků. Zločinci se snaží snížit úroveň důvěry mezi občany.¹² V současnosti je terorismus spojován především s náboženstvím.¹³

Rizika, které z terorismu vyplývají nutí instituce, organizace a státy spojovat síly a spolupracovat v boji proti tomuto zlu. Globální spolupráce v boji proti terorismu je dnes životní nutností. Dle mého názoru byl osudový zlom pro téma terorismu datum 11. září 2001, které změnilo celý svět a nastavilo jiná pravidla.¹⁴ Při tomto útoku zemřelo okolo 3000 lidí a na jeho hrůzu se dodnes nedá zapomenout. Na místě útoku vznikly památníky a muzeum. Mezi další teroristický útok můžeme uvést bombové útoky na vlaky v Madridu, které nesou datum 11. března 2004. Zde explodovalo deset bomb ve čtyřech příměstských vlacích během ranní špičky, zemřelo 193 lidí a zraněno bylo kolem 2 000.¹⁵

Útok

Útok je čin, při kterém jeden nebo více agresorů násilně a agresivně zasahují do práv, svobody jednotlivců nebo skupin. Může zahrnovat fyzické násilí, psychologickou agresi nebo poškození majetku.¹⁶ V kontextu kriminality nebo mezinárodního práva je útok často považován za nelegální čin zaměřený na způsobení škody a ohrožení. Může se projevovat v různých formách, s různou intenzitou, cílem i způsobem provedení.

Měkké cíle

Termín měkké cíle vyznačuje místo, kde je velká koncentrace lidí a malá zabezpečení proti násilným útokům. Tyto místa představují cíl pro různé typy útoků,

¹¹ MARCZYOVÁ, Klaudia a MEDELSKÝ, Jozef. *Aktuálne problémy rezonujúce Európou- (právo- bezpečnostné aspekty)*. 2019. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislavě, 2019. s. 19.

¹² ŠÁNDOR, Andor. *Jak přežít nejen teroristický útok: příručka pro každého*. Praha: Autreo, 2017. s. 10.

¹³ CARR, Caleb. *Dějiny terorismu: dějiny války proti civilistům*. Praha: Práh, 2002. s. 134

¹⁴ MAREŠ, Miroslav; REKTOŘÍK, Jaroslav a ŠELEŠOVSKÝ, Jan. *Krizový management: případové bezpečnostní studie*. Praha: Ekopress, 2013. ISBN 978-80-86929-92-7. s. 17.

¹⁵ BRZYBOHATÝ, Marian. *Současné vývojové trendy terorismu a vybrané pedagogické problémy výcviku speciálních jednotek*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2001. s. 7.

¹⁶ MOJEJUSTICE.CZ. *Fyzické napadení: Jaký trestný čin to může být?* Online. 2024. Dostupné z: <https://mojejustice.cz/trestni-pravo/fyzicke-napadeni-jaky-trestny-cin-to-muze-byt/>. [cit. 2025-03-16].

teroristický, ozbrojeného útočníka. Mezi měkké cíle lze zařadit například: školská zařízení, obchodní centra, kluby, nemocnice atd.¹⁷

¹⁷ HRINKO, Martin. *Prvosledové hlídky policie v systému ochrany měkkých cílů*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2023. s. 38.

3 Masoví vrazi

Masoví vrazi útočí obvykle na školy, univerzity, restaurace a snaží se zabít co největší počet lidí. Obvykle používají poloautomatické zbraně a pokouší se zabít všechny osoby, které v době útoku vidí.¹⁸

3.1 Subtypy masových vražd

Masové vraždy byly vždy součástí lidských dějin, ale v posledních třiceti letech tento jev mnohonásobně narostl, což vedlo k rostoucí potřebě pochopit tuto specifickou formu násilí, správně ji definovat a hledat možnosti prevence. Jak již bylo zmíněno, masové vraždy mohou mít různé podoby, a proto se v posledních letech mnozí odborníci pokusili o přesnější rozdělení jednotlivých typů a definování hlavních rozdílů. Například Edwin Magagree v roce 1966 tvrdil, že existují pouze dvě skupiny vrahů: první vraždí, když jsou k tomu vyprovokováni, a druhý typ jsou přirozeně agresivní a násilní jedinci. V roce 1976 Donald Lunde rozlišoval mezi masovými a sériovými vrahy na základě přítomnosti psychotického onemocnění, které považoval za klíčovou charakteristiku u masových vrahů, zatímco u sériových vrahů bylo toto onemocnění spíše okrajovým jevem. Naopak Bruce Danto v roce 1982 vyjádřil názor, že sérioví vrazi jsou obsedantně-kompulzivní, což znamená, že vraždí podle určitého opakujícího se vzorce.

Masový vrah

Masovým vrahem je jedinec, který během jednoho incidentu, bez výrazné časové prodlevy mezi jednotlivými činy, zavraždí nejméně čtyři osoby. Stéphane Bourgoin uvádí, že tito pachatelé často útočí na své rodinné příslušníky nebo na skupiny lidí, kteří s jejich činy nemají žádnou souvislost. Mezi nejčastěji používané zbraně patří dýky a střelné zbraně. Dále Bourgoin konstatuje, že masové vraždění ve většině případů končí buď zadržením pachatele policií, nebo jeho sebevraždou.¹⁹

Masoví vrazi jsou děleny na tři subtypy: Vrah z rodinného kruhu, který útočí v domácím prostředí na členy rodiny. Zde může být uveden případ Gene Simmonsa, který byl bývalý seržant US Air Force. Simmons na Vánoce zavraždil 14 členů své rodiny.²⁰

¹⁸ MATOUŠKOVÁ, Ingrid. *Aplikovaná forenzní psychologie*. Psyché. Praha : Grada Publishing, 2013. s. 202

¹⁹ BOURGOIN, Stéphane. *Bestiální vrazi: autentické výpovědi o sériových vražích*. Plzeň: Nava, 1994, s. 14.

²⁰ BOURGOIN, Stéphane. *Bestiální vrazi: autentické výpovědi o sériových vražích*. Plzeň: Nava, 1994, s. 14.

Pseudovoják, který je fascinován zbraněmi, žije ve světě vlastní fantazie. Své činy plánuje velmi detailně a útočí na veřejných místech na neznámé oběti.

Vrazi ze zálohy, kteří inklinují k masové vraždě s velkými následky za použití bomby, plynu nebo jedu. Sami ale nechtějí být ohrožení, proto pečlivě vybírají místa, ze kterých je možnost útoku.²¹

Původ násilí

Vědci z různých oblastí, včetně molekulární biologie a sociálních věd, se pokoušeli odhalit příčiny násilného chování. Část společnosti se přiklání k názoru, že klíčovou roli v tomto ohledu hraje především dědičnost. Teorii, že lidské násilí způsobují genetické vady, vyloučily klinické studie adoptovaných jedinců. Tyto studie porovnávaly násilné chování adoptovaných s chováním jejich biologických a adoptivních otců. Při zpracování výsledků bylo zjištěno, že genetické faktory neměly žádný vliv na páchání násilných činů. Pokud by bylo chování řízeno genetickými vlivy, nebylo by možné vysvětlit odchylky, ke kterým dochází v násilném chování. V omezené míře lze říci, že sklon k násilným činům je dědičný. Mnoho závažných duševních onemocnění, jako je schizofrenie, bipolární porucha a opakující se deprese, je dědičných.²²

²¹ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie masových vrahů: Příběhy temné duše a nemocné společnosti*. Grada, 2015. s. 46.

²² PINCUS, Jonathan H. *Masoví vrazi*. Praha: Lidové noviny, 2002. s. 47.

4 Historické útoky v České republice a ve světě

V této kapitole jsou zmíněny konkrétní útoky na školách. Uvedeny jsou případy na českých školách, v evropských městech a zároveň na školách v USA, kde jsou tyto útoky známé svou tragickou historií střeleckých útoků, celosvětoví kritici se domnívají, že je to způsobeno legislativou k vlastnictví zbraní. Tato extrémní podoba agrese byla nejdříve považována za problém hlavně v USA. Po útoku v německém Erfurtu v roce 2002, začala tato situace zneklidňovat i Evropu. Zde 19letý mladík popravil na gymnázium 16 lidí, mezi které patřil i 1 policista.²³

Útok na střední škole ve Žďáru nad Sázavou v roce 2014

Barbora Orlová se stala známou jako pachatelka dvou útoků na školy. V květnu 2012 napadla nožem družinářku základní školy v Havířově, když se snažila unést sedmiletou školačku. Během útoku utrpěla vychovatelka jedenáct bodných ran. Orlová byla zadržena zásahovou jednotkou. Posléze ji v nemocnici diagnostikovali paranoidní schizofrenii. Krajský soud v Ostravě uložil ústavní léčbu v Psychiatrické nemocnici v Opavě.²⁴

K dalšímu útoku došlo 14. října 2014, kdy psychicky nemocná žena napadla studenty nožem. Její útok nepřežil 16letý chlapec, který bránil svoji spolužačku. Dále pachatelka zranila dvě studentky, které držela ve škole. Policisté ihned zabezpečili školu a její okolí, povolán byl i policejní vyjednávač, který se snažil dostat dívky do bezpečí. Jedna dívka byla propuštěna, pro druhou se vydal policejní vyjednávač, který byl také zraněn. Oběma zraněným studentkám i policistovi byla poskytnuta na místě lékařská péče a následně byli převezeni do nemocnice.²⁵ Po této tragické události vzrostl zájem o vzdělávání pedagogů v oblasti prevence a reakce na podobné hrozby. V reakci na tuto situaci byl aktualizován seminář „Ozbrojený útočník ve škole“, který rozšířil předchozí koncept a obohatil ho o nové informace a zkušenosti. Na začátku roku 2015 se preventivní projekt "Ozbrojený útočník ve škole" rozšířil v celé České republice. Policisté z různých krajských ředitelství často přizpůsobili projekt potřebám dotyčného regionu.

²³ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. 3., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. Dostupné také z: <http://kramerusndk.nkp.cz/search/handle/uuid:70b199e0-53dd-11ef-a407-0050568d319f>. s. 150.

²⁴ Labilní útočníci propustil soud v únoru, důvody léčby pryč pominuly [online]. ČT24, 2014. [cit. 2025-03-13]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1013710-labilni-utocnici-propustil-soud-v-unoru-duvody-lecby-pry-pominuly>

²⁵ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP KRAJE VYSOČINA. *Závažný násilný čin na žďárské škole*. Online. 2014. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/zavazny-nasilny-cin-na-zdarske-skole.aspx>. [cit. 2025-01-09].

Například v Jihočeském kraji, ve spolupráci s krajským úřadem a zdravotníky, byl projekt rozšířen o praktické cvičení s pedagogy přímo ve školách. Tato cvičení kladla důraz na správné kroky při útoku a poskytování první pomoci.²⁶

Střelba na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy

Jednou z nejhorších hromadných střelb v historii České republiky byla střelba na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, která se odehrála 21. prosince 2023 odpoledne v sídle fakulty na náměstí Jana Palacha v Praze. Útočníkem byl student vysoké školy David K.. Během jeho útoku zemřelo 14 lidí a dalších 25 bylo zraněno. David K. před střelbou na Filozofické fakultě zavraždil svého otce a v Klánovickém lese otce s jeho dcerou.²⁷

Incident na základní škole v Rudolfově

20. 1. 2025 vytáhl žák druhého stupně na svoji učitelku pistolí. Z pistole nevyšla rána a učitelka žáka sama zneškodnila, za 5 minut na místo dorazila i policejní hlídka. Nikomu se naštěstí nic nestalo. V loňském roce se zde konalo cvičení, které bylo zaměřeno na aktivního střelce.²⁸

Slovensko

K útoku došlo na Gymnázium ve Spišské Staré Vsi dne 16. ledna 2025. Oběťmi útoku byla 51letá zástupkyně ředitele a 18letá studentka. Další 18letá studentka se středně těžkými zraněními byla převezen do nemocnice v Popradu, kde podstoupila operaci. Na místě byli ošetřeni také 51letý muž a 62letá žena kvůli akutní stresové reakci. Krátce po útoku policie oznámila, že zadržela podezřelého osmnáctiletého mladíka. Dne 19. ledna byl soudem poslán do vazby. Oběťmi útoku měly být zástupkyně ředitele školy a několik jeho spolužáků. Útočník údajně již dříve vyhrožoval svým bývalým spolužákům.²⁹

²⁶ POLICIE ČR. *Ochrana měkkých cílů*. Online. 2024. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/ochrana-mekkyh-cilu.aspx>. [cit. 2025-03-05].

²⁷ ŠÁNDOR, Andor. *Jak přežít násilný útok*. 3., doplněné vydání. Praha: Autreo, 2024. s. 17.

²⁸ ČT 24. *Učitelka v Rudolfově zneškodnila žáka, který jí hrozil střelnou zbraní*. Online. 2025. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/regiony/policie-ucitelka-v-rudolfove-zneskodnila-zaka-jenz-ji-hrozil-strelnou-zbrani-357260>. [cit. 2025-03-16].

²⁹ NOVÝ ČAS. *Útok na škole v Spišskej Starej Vsi: Zomreli dvaja ľudia, ďalší sú ranení*. Online. 2025. Dostupné z: <https://www.cas.sk/clanok/2999653/utok-na-skole-v-spisskej-starej-vsi-zomreli-dvaja-ludia-dalsi-su-raneni/>. [cit. 2025-02-11].

Ukrajina

Student odborného učiliště v Kerči na Ruskem anektovaném Krymu 17. října 2018 zastřelil dvě desítky spolužáků i sebe. Tato střelba si vyžádala 19 obětí. Jedna ze zraněných studentek zemřela následující den. Bezprostředně po útoku místní úřady hovořily o terorismu, ale ruští vyšetřovatelé později incident přecharakterizovali jako masovou vraždu. Podle mluvčí vyšetřovatelů, byl Rosljak identifikován pomocí kamerových záznamů.³⁰

Finsko

Masakr v Kauhajokki je útok, ke kterému došlo 23. září 2008. Tamní student Matti Juhani Saari zastřelil 10 lidí a dva další vážně zranil na střední škole Kauhajokki, kterou navštěvoval. Saari byl spatřen, jak vchází do školy v černém a lyžařské masce.³¹ Saari zveřejnil video na youtube pár dní před útokem, pod videem byla uvedena věta: "Život je válka, válka je bolest." Saari ve svém vydaném videu uvádí větu příště zemřeš, a pak vystřelí do země pod kamerou. Den po vydání tohoto videa na youtube k Saari domů přišli policisté, Saari je obeznámil s tím, že je držitel zbrojního průkazu, nejevil se jako nebezpečný. Příčina masakru byla dlouho neznámá. Později však byla objevena malá poznámka, která zněla: „Nenávidím lidi a lidstvo obecně, Saari zastřelil celkem deset lidí, včetně 1 spolužáka, 8 spolužaček a 1 učitele, byla těžce zraněna 1 učitelka.“³²

³⁰ ŠÁNDOR, Andor. *Jak přežít násilný útok*. 3., doplněné vydání. Praha: Autreo, 2024. s. 46.

³¹ NEWS. *Finnish college gunman kills 10*. Online. 2008. Dostupné z: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/7630969.stm>. [cit. 2025-02-11].

³² IDNES.CZ. *Finský student postřelil ve škole deset lidí, sám zemřel v nemocnici*. Online. 2008. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/finsky-student-postrel-ve-skole-deset-lidi-sam-zemrel-v-nemocnici.A080923_105120_zahranicni_ip1. [cit. 2025-02-11].

4.1 Americké školy a útoky

Americké školy jsou známé svou tragickou historií střeleckých útoků. Někteří kritici označují legislativu k vlastnictví zbraní za hlavní příčinu, jelikož tyto zákony usnadňují studentům přístup ke zbraním. Obhájci těchto zákonů však tuto souvislost odmítají a hledají příčiny těchto incidentů někde jinde. První zaznamenaný případ střeleckého útoku na školní půdě se stal již v roce 1840 ve Virginii, kdy student zastřelil profesora práv na místní univerzitě. S příchodem nového milénia došlo k výraznému nárůstu počtu těchto útoků. Uvádím zde tři příklady útoků v USA.³³

Columbine Hight School

Jeden z nejznámějších střeleckých útoků se stal na Columbine High School, stát Colorádo. Dva studenti, Eric Harris a o rok mladší Dylan Klebold zde spáchali 20. dubna 1999 útok. Pachatelé byli studenti tamní školy, kde zavraždili dvanáct studentů a jednoho učitele. Nejhorší část útoku se stala v knihovně školy, kde útočníci zavraždili deset studentů a poté spáchali sebevraždu. Na místě bylo zraněno dalších jednadvacet osob a došlo k přestřelce s policií. Díky této události vznikla nová doporučená opatření.

Termín „Columbine“ se stal synonymem pro střelbu ve škole, protože to byla v té době nejsmrtelnější střelba na střední škole v historii USA, která inspirovala desítky napodobitelů.³⁴

Doporučená bezpečnostní opatření:

Po útoku v Columbine, který je uveden výše došlo k následujícím změnám: Nastala změna policejních předpisů týkající se toho, jak postupovat na místě zásahu – místo obklíčení se uváděl důraz na okamžité nalezení a zastavení pachatele. Zavedení jednotného velitelského systému mezi složkami IZS (policie, hasiči, záchranná služba) a pravidelný společný trénink pro zajištění efektivní spolupráce. Zavedení programů prevence školního násilí zahrnujících také spolupráci s rodiči a sdílení informací mezi školami, sociálními úřady, policií, soudy a psychiatry. Zřízení programů orientovaných na identifikaci potenciálních hrozeb, včetně zavedení anonymních telefonních linek pro veřejnost.

³³ ČT 24. *Střelba zní americkými školami často. V nejhorších masakrech zemřely desítky lidí.* Online. 2022. [cit. 2025-03-16]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/svet/strelba-zni-americkymi-skolami-casto-v-nejhorsich-masakrech-zemrely-desitky-lidi-20043>.

³⁴ *Columbine Shooting.* Online. 2009, 2023. [cit. 2025-01-20]. Dostupné z: <https://www.history.com/topics/1990s/columbine-high-school-shootings>.

Vycvičení a vybavení policistů a záchranářů pro poskytování pomoci všem obětem a vytvoření integrovaného systému pro sdílení informací mezi nemocnicemi, který umožní rychlejší identifikaci pacientů.³⁵

Virginia Tech

Mezi jeden z nejhorších střeleckých útoků patří útok ve Virginia Tech, který se odehrál v areálu Virginského polytechnického institutu a státní univerzity v Blackburgu ve Virginii. Tento útok se stal 16. dubna 2007, kdy vysokoškolský student Seung-Hui Cho zabil poloautomatickými pistolemi 32 lidí a 17 dalších zranil.³⁶

Základní škola Sandy Hook

Tento útok byl spáchán 14. prosince 2012 na základní škole Sandy Hook v Newtownu v Connecticutu. Útočník nejprve zastřelil doma svou matku, poté odjel několik kilometrů na základní školu, kde zastřelil 20 dětí ve věku šesti až sedmi let a šest dospělých zaměstnanců. Ozbrojený útočník poté spáchal sebevraždu. Policisté později u něj našli tři zbraně. Útočník pocházel z rozvedeného prostředí, žil s matkou, která se zajímala o zbraně a podle dostupných informací učila svého syna střílet. Útočník měl diagnostikovaný Aspergerův syndrom. Útočník také sbíral informace o masových vraždách a projevoval zájem o útoku na Columbine high school.³⁷

Masakr na Texaské univerzitě

Na začátku srpna 2016 byla změněna texaská legislativa. Veřejné univerzity přestaly být zákonem označovány za zóny, kde je zakázáno nosit zbraně. Místo dřívějšího úplného zákazu mohou univerzity nyní zavést pravidla, která omezují skryté nošení zbraní na kampusu nebo upravují bezpečné uložení zbraní na kolejích. Nemohou však úplně zakázat skryté nošení nebo přijat pravidla, která by znamenala zákaz. Tato změna byla motivována faktem, že 98 % masových vrahů si vybírá tzv. „gun-free zóny“, tedy místa, kde je civilistům zakázáno nosit zbraně. Zbraně smějí nosit pouze studenti, kteří mají povolení od státu. Toto povolení je vydáváno osobám starším 21 let (nebo 18 let,

³⁵ ZBROJNICE.COM. *USA: Fakta o školních útocích v Americe & co udělat pro zvýšení bezpečnosti škol*. Online. 2019. [cit. 2025-01-09]. Dostupné z: <https://zbrojnice.com/2019/01/28/usa-fakta-o-skolnich-utocich-v-americe-co-udelat-pro-zvyseni-bezpecnosti-skol/>.

³⁶ *Virginia Tech shooting leaves 32 dead*. Online. 2011. [cit. 2025-02-08]. Dostupné z: <https://www.history.com/this-day-in-history/massacre-at-virginia-tech-leaves-32-dead>.

³⁷ *Report Details Adam Lanza's Life Before Sandy Hook Shootings - Newsweek*. Online. 2014, 2016. [cit. 2025-01-09]. Dostupné z: <https://www.newsweek.com/report-details-adam-lanzas-life-sandy-hook-shootings-286867>.

pokud jsou členy ozbrojených složek). Osobám, které nebyly trestně stíhány a nebyla u nich zjištěna závislost drogách, absolvovaly předepsaný kurz a splňují další podmínky jako například to, že platí daně. Zbraně jsou zakázány v univerzitních nemocnicích a během sportovních událostí.

V Texasu došlo k prvnímu většímu incidentu střelby na školách v roce 1966. Dne 1. srpna 1966 útočník Charles Whitman, vzal pušky a další zbraně na vyhlídkovou terasu na věži hlavní budovy Texaské univerzity v Austinu, odkud zahájil střelbu na osoby v okolí kampusu a na přilehlých ulicích. Usmrtil 14 osob mezi které patřilo i nenarozené dítě a zranil 31 dalších osob. Incident skončil, když se k útočníkovi přiblížili dva policisté a jeden civilista a zastřelili ho.

Na začátku roku 1966 navštívil Whitman psychiatra na univerzitě, kde studoval architekturu, kterému si stěžoval na divné myšlenky. Zmínil zde také depresi a myšlenky na sebevraždu, lékař mu předepsal antidepresiva. Whitman návštěvy u psychiatra později označil za zbytečné a neužitečné.³⁸

V roce 2002 americká Národní akademie věd přišla s následujícími doporučeními:

- Sdílení informací mezi studenty v zavedených programech, protože studenti s největší pravděpodobností vědí o osobě, která má útočit.
- Zlepšení bezpečnosti a ochrany ve školách.
- Role policistů pověřených ochranou školy jako osob, se kterými lze sdílet starosti studentů.
- Lepší bezpečnost a zabezpečení ve školách.
- Zlepšení zabezpečení zbraní v domácnosti, protože krádež zbraně příbuzným se ukázalo jako hlavní zdroj.
- Vytvářet atmosféru bezpečného školního vyučování, které zase vede ke snížení obecné úrovně násilí a šikany.
- Prosazování kultury bezpečných škol vedoucí k snížení obecné míry násilí a šikany.³⁹

³⁸ ZBROJNICE.COM. *Texas: dva roky se zbraněmi na univerzitách*. Online. 2018. [cit. 2025-02-08]. Dostupné z: <https://zbrojnice.com/2018/08/22/texas-dva-roky-se-zbranemi-na-univerzitach/>.

³⁹ ZBROJNICE.COM. *USA: Fakta o školních útocích v Americe & co udělat pro zvýšení bezpečnosti škol*. Online. 2019. [cit. 2025-01-09]. Dostupné z: <https://zbrojnice.com/2019/01/28/usa-fakta-o-skolnich-utocich-v-americe-co-udelat-pro-zvyseni-bezpecnosti-skol/>.

5 Opatření proti útokům ve školách a školských zařízeních

5.1 Strategie run, hide, fight

Odborníci na masové útoky v posledních letech na základě analýzy došli k názoru, že lidé na místě činu mají větší šanci na přežití, pokud zaujmou aktivní přístup, místo čekání na pomoc. Díky spolupráci s FBI vznikla strategie RUN – HIDE – FIGHT, v češtině ji známe jako tři slova UTÍKEJ – SCHOVEJ SE – BOJUI. Tato strategie představuje návod neboli postup, jak se v situaci zachovat. Je to v první řadě srozumitelný výčet kroků, kde se má operativně vybrat krok, který je v dané situaci nejvýhodnější.⁴⁰ První se uvádí možnost run neboli utíkej. Ohrožený jedinec by měl utéct z místa nebezpečí, jestliže to situace dovoluje a je to pro něj bezpečné. Dotyčný by měl utíkat, co nejrychleji ven a vyhýbat se místům, která mohou být místem útoku, např. knihovna, nebo místům, která mohou být nějakým způsobem zablokována. Není-li možná tato možnost, je důležité si co nejdříve najít místo k úkrytu. Druhou možností je schovat se hide. Pokud je útěk nemožný nebo není pro jedince bezpečný, je doporučeno najít místo na úkryt, které nemůže ozbrojený útočník snadno najít nebo nepřiláká jeho pozornost. Pokud se nacházíte v místnosti, kde jsou dveře, tak je důležité je zamknout a přemístit nábytek ke dveřím, pokud se zde nějaký nachází.⁴¹

Další doporučení je zhasnutí světel a snažit se zůstat potichu dokud nebude jasné, že je situace bezpečná a ohrožený může opustit místo úkrytu. Určitě je také potřeba zmínit bod, že by si dotyčný měl vypnout telefon, aby ho neprozradil. Poslední možnost je fight neboli bojui. Jestliže ohrožený jedinec nemá jinou možnost a hrozí zde přímý střet s útočníkem, tak je poslední možnost bojovat. Za nástroje se může použít vše, co je po ruce. Jedinec může použít židli, sklenici, věšák nebo cokoliv, co se nachází na místě ohrožení. Jedinec by se v první řadě měl zaměřit na ochranu svého vlastního života.⁴²

5.2 Standart bezpečnosti

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy vychází z pověření přijatého na 40. zasedání vlády ČR dne 15. října 2014 a zřízeného podle usnesení vlády č. 11. Minimální bezpečnostní standardy byly vydány 8. prosince 2014 č. 1015. Tento dokument nastiňuje způsoby zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních a v prostorách těchto institucí. Minimální standardy požadované

⁴⁰ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie masových vražd: Příběhy temné duše a nemocné společnosti*. Grada, 2015. s. 152.

⁴¹ ŠÁNDOR, Andor. *Jak přežít násilný útok*. 3., doplněné vydání. Praha: Autreo, 2024. s. 25.

⁴² ŠÁNDOR, Andor. *Jak přežít násilný útok*. 3., doplněné vydání. Praha: Autreo, 2024. s. 25.

zákonem pro předměty pracovní činnosti ve školách nebo školských zařízeních zahrnují organizačně-technická a personální opatření týkající se prostor a dokumentace. Kromě opatření primárně zaměřených na fyzickou bezpečnost žáků (dětí, studentů) se školy zaměřují také na jejich duševní zdraví. Opatření k zajištění fyzické bezpečnosti nesmí ohrozit psychickou bezpečnost a pohodlí studentů.⁴³

Zajištění minimálního bezpečnostního standardu je nutné vnímat v následujících oblastech:

- **Prevence:** opatření zaměřená na prevenci mimořádných událostí, jako jsou technická opatření, školení zaměstnanců a žáků, cvičení řešení krizových situací podle specifických podmínek školy, monitorování přítomnosti cizích osob v areálu školy a spolupráce se složkami Integrovaného záchranného systému.
- **Reakce na mimořádnou událost:** efektivní a rychlá reakce na mimořádnou událost s cílem minimalizovat ztráty na životech a zdraví žáků a zaměstnanců.
- **Vyhodnocení události:** posouzení mimořádné situace a přijetí opatření, která zamezí jejímu opakování z těchto příčin v budoucnu.

Prostorová a organizačně – technická opatření

Škola vybere a používá jeden hlavní vchod pro vstup žáků, zaměstnanců a cizích osob. Tento vchod je chráněn proti neoprávněnému vniknutí a je monitorován. Ostatní vchody do budovy jsou také zabezpečeny, ale musí umožnit bezpečný únik lidí v případě požáru. Tyto vchody mohou sloužit pro zaměstnance nebo cizí osoby, které se účastní dalšího vzdělávání ve škole (například odborný výcvik, kurzy nebo školení), přičemž i v těchto případech je kontrolován vstup. Školy s pavilonovou dispozicí upraví tato opatření podle svých podmínek.

Cizí osobu vpustí škola dovnitř pouze v případě, že je zjištěno, že doprovází žáka, nebo jde navštívit ředitele či pedagoga. To platí i pro vjezd do školního areálu. Vstupy a vjezdy do areálu školy jsou pravidelně kontrolovány (monitorovány).

Škola má vchody do budov a dalších částí školního areálu, které lze zabezpečit uzamčením (např. školní zahrady, dvory nebo parkoviště). Okna a dveře jsou zabezpečeny proti neoprávněnému vstupu. Vstupy do budovy jsou zajištěny během dne

⁴³ŠKOLSTVÍ. *Metodické doporučení k bezpečnosti dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních – minimální standard bezpečnosti*. Online. 2016. [cit. 2025-01-20]. Dostupné z: <https://zsbozp.vubp.cz/standard-bezpecnosti-skoly>.

i na jeho začátku a konci, přičemž klíče jsou spravovány tak, aby únikové cesty zůstaly volné a bezpečné.

Škola zabraňuje nepovolaným osobám přístup do prostor a budov, které nejsou určeny pro výuku (například sklepy, půdy, sklady nebo kotelny), kromě případů, kdy je nutné provést revize, kontroly, prohlídky nebo stavební úpravy.

Škola provádí úpravy zeleně v okolí přístupových cest a dalších terénních úprav, aby zvýšila přehlednost prostoru.

Areál školy je vybaven funkčním venkovním osvětlením, ideálně ovládaným pohybovými senzory, které osvětluje přístupové cesty i mimo školní provoz.⁴⁴

Personální opatření

Škola zajišťuje dozor nad studenty od jejich příchodu do doby, kdy opouštějí areál školy. O tom, jak a za jakých podmínek má být dozor organizován, rozhoduje ředitel s přihlédnutím k druhu činnosti, věku, vyspělosti žáků, dopravě a dalším rizikům. Dozor je obvykle delegován na pedagogické pracovníky, kteří mají pevný rozvrh a rozvrh vyvšují na dobře viditelném místě, aby bylo snadné zjistit, který učitel dozor provádí.

Škola zajišťuje zaměnitelnost pedagogických a nepedagogických pracovníků dohlížejících na studenty.

Studenti budou pod dozorem i při vzdělávacích aktivitách mimo školu. Pokud škola pravidelně využívá budovu nebo místo, které není její vlastní, jako je obecní tělocvična, bude muset pronajímatel potvrdit její bezpečnost (například inspekční zprávou potvrzující, že je vhodná pro bezpečný provoz).

V případě hrozícího nebezpečí škola může posílit bezpečnost budovy spoluprací s městskou nebo policií ČR, případně s hlídkami bezpečnostních agentur, v závislosti na místních zvyklostech.⁴⁵

Vnitřní předpisy, dokumentace školy

Škola spolupracuje s odborníky na prevenci rizik a požární ochranu, aby analyzovala rizika vycházející z podmínek a charakteru své činnosti. Na základě této analýzy má škola připravené dokumenty pro řešení mimořádných událostí, jako je

⁴⁴ ŠKOLSTVÍ. *Metodické doporučení k bezpečnosti dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních – minimální standard bezpečnosti*. Online. 2016. [cit. 2025-01-20]. Dostupné z: <https://zsbozp.vubp.cz/standard-bezpecnosti-skoly>.

⁴⁵ ŠKOLSTVÍ. *Metodické doporučení k bezpečnosti dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních – minimální standard bezpečnosti*. Online. 2016. [cit. 2025-01-20]. Dostupné z: <https://zsbozp.vubp.cz/standard-bezpecnosti-skoly>.

neoprávněný vstup do budovy, přítomnost neznámého nebo nebezpečného předmětu, útoky zvenčí či zevnitř, únos rukojmí, vandalismus, šikana a další.

Škola pravidelně ověřuje účinnost bezpečnostních opatření, včetně testování technických zařízení, a spolupracuje se záchrannými složkami a místními orgány.

Vnitřní předpisy školy upravují povinnosti zaměstnanců týkající se dohledu, informování o mimořádných událostech a zajištění bezpečnosti budov. Zaměstnanci a žáci jsou pravidelně školeni o bezpečnostních opatřeních.

Škola definuje rizika ohrožující zdraví žáků a přijímá opatření k jejich prevenci. Seznamuje žáky a zaměstnance s bezpečnostními pravidly a specifickými pokyny pro činnosti jako tělesná výchova, výlety, kurzy a podobně.

Rodiče žáků jsou informováni o školním řádu. Škola by se měla od minimálních standardů odchýlit pouze v nezbytných a odůvodněných případech, pokud to vyžadují specifické podmínky. V takových situacích je nutné zavést jiná opatření, která zajistí bezpečnost a ochranu zdraví žáků a zaměstnanců, aniž by to bylo v rozporu s výše uvedenými principy. Škola zároveň musí dodržovat všechny právní předpisy, které se na ni vztahují.

Škola může využívat technické prostředky pro zvýšení bezpečnosti (např. kamery, čipy), ale tyto nemohou nahradit dohled osob. Při zavádění kamerového systému dbá na ochranu soukromí. Při zajišťování bezpečnosti škola spolupracuje s dalšími institucemi, jako jsou zřizovatelé, rodiče, policie a školská rada.⁴⁶

5.3 Preventivní projekt ve školách a školských zařízeních

Projekt „Ozbrojený útočník ve škole“ je souborem preventivních opatření. Cíl tohoto projektu je snížit riziko útoku ozbrojeného útočníka ve školách a vylepšit dovednosti personálu škol účinně a včas reagovat na krizové situace, které mohou nastat a také na zmírnění následků události. Projekt se zaměřuje na teoretickou i praktickou přípravu. Školy musí projít několika zásadními aktivitami mezi které patří: bezpečnostní audit, prohlídky školních prostor, školení laické první pomoci, nácvik postupů při útoku, zahrnující jak teoretické školení, tak modelové situace, a závěrečné hodnocení celkového průběhu v rámci kulatého stolu.

Rozsáhlý projekt byl v roce 2016 rozčleněn do více fází, přičemž plán všech aktivit vypracovala krajská manažerka prevence kriminality. V první fázi projektového

⁴⁶ ŠKOLSTVÍ. *Metodické doporučení k bezpečnosti dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních – minimální standard bezpečnosti*. Online. 2016. [cit. 2025-01-20]. Dostupné z: <https://zsbozp.vubp.cz/standard-bezpecnosti-skoly>.

plánu tým specialistů Policie ČR a Zdravotnické záchranné služby zrealizoval semináře na téma „Ozbrojený útočník ve škole“ pro přibližně čtyři sta účastníků. Při tvorbě obsahu semináře bylo vycházeno z původního projektu kolegů z Krajského ředitelství policie Hlavního města Prahy. Seminář, jako součást projektu, byl nabídnut ředitelům všech základních, středních a vyšších odborných škol v regionu. Celkem bylo proškoleno zástupce více než 50 % škol v celém kraji.

Druhá etapa projektu se soustředila na cílové školy v regionu. Přihlášek bylo celkem 39, z toho byly vybrány dvě školy z každého okresu (z Českých Budějovic byly vybrány dvě školy). Školy byly různých typů a provozních uspořádání; z toho čtyři školy patří krajským zřizovatelům a další čtyři obecním zřizovatelům. V těchto osmi vybraných školách, které splnily stanovená kritéria, probíhal nejprve bezpečnostní audit zaměřený na možnost neoprávněného vstupu cizích osob, posouzení aktuálního stavu a hodnocení stávajících bezpečnostních opatření školy. Následně byly školám a jejich zřizovatelům poskytnuty konkrétní doporučení, jak zlepšit, zpřísnit nebo změnit bezpečnostní opatření a postupy ve školách.

Pokud se zaměříme na projekt v Jihočeském kraji, který je realizován od roku 2016, tak jsou zde zapojeny krajský úřad, jihočeská policie a zdravotnická záchranná služba. Tento projekt je finančně podporován všemi jeho partnery a Ministerstvem vnitra ČR. Během působení projektu také vznikla série instruktážních filmů. Tyto filmy byly určené především pro pedagogy a pracovníky základních a středních škol v Jihočeském kraji. V roce 2019 začali s tímto materiálem pracovat policejní preventisté a školní instruktoři, v druhé polovině roku byla nová metodika s úvodním školením nabídnuta také všem policejním ředitelstvím v České republice. Filmy se soustředily na klíčové postupy, jak správně reagovat na útok ozbrojené nebo agresivní osoby. Strategie, která je známa po celém světě „Uteč – Skryj se – Bojuj“ byla ve filmech přizpůsobena podmínkám českých škol. Filmy byly natočeny se žáky základních a studenty středních škol a byly rozděleny do pěti tematických částí, které dohromady tvořily komplexní návod na správnou reakci v krizových situacích. Tato nová metodika navazovala na předchozí aktivity projektu, kdy byly v minulém roce připraveny informační materiály pro školy, například na USB kartách a brožurách o první pomoci.

V roce 2018 došlo k propojení se zahraničními partnery ze Slovenska, Rakouska a Německa. Tyto země sdělily své zkušenosti spojené s preventivními programy, které byly využity při tvorbě dalších instruktážních filmů.⁴⁷

⁴⁷*Policie České republiky – KŘP Jihočeského kraje*. Online. "Ozbrojený útočník" - pilotní projekt prevence útoku ve školním prostředí. [cit. 2025-01-09]. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/projekt-ozbrojeny-utocnik-ve-skole.aspx>.

6 AMOK

Slovo amok, také nazývané jako amuck nebo mengamuk, pochází z jávštiny a představuje událost, při které jedinec provede nečekaný a intenzivní hromadný útok na osobu nebo předmět. Původně byl amok považován za výhradně masajské chování známé jako mengamok (Megnamuk) a jeho útočníci známí jako pengamok, ale dnes se používá mezikulturně jako forma psychopatologického chování. Tento termín je charakterizován náhlými výbuchy nekontrolovaného hněvu a agresivním chováním, které mají za následek zranění nebo vraždu ostatních. Například v německých školách, pokud dojde k útoku, použijí v rádiu slova „Frau koma kommt“, což v překladu znamená „Paní Koma přichází“. Koma je pozpátku amok. Již v roce 1849 se „Amok“ stal oficiálním termínem v západní psychiatrii, protože četné zprávy a případové studie z celého světa prokázaly, že „Amok“ musí být způsoben nějakým druhem duševní choroby.

V odborné literatuře se můžeme setkat s různými klasifikacemi amokového syndromu. Například Peter a Bogaerts analyzovali 27 útoků v německých školách a došli k závěru, že 74 % těchto útočníků mělo v minulosti nějakou duševní chorobu a překvapivě z pohledu forenzního posouzení přičetnosti až 70 % útočníků trpí duševní chorobou. Agresor není nebo není plně odpovědný za své činy. Útočníci spadají do tří kategorií: dospívající s dlouhodobými sociálními problémy a sebevražednými myšlenkami, dospělí s paranoidní psychózou a dospělí s poruchami osobnosti krátce po velké krizi intimního sociálního vztahu.⁴⁸ Mezi zajímavosti a historii patří, že Malajsie a Indonésie daly světu slovo „amok“. Toto slovo se původně používalo jako bojový pokřik, doprovázející masajské vojáky útočící krátkými meči zvanými kris přivezenými z Indie. Říká se, že když protivníci slyší tento řev, raději utíkají.⁴⁹

Metodické cvičení amok

V České republice se každý rok odehraje několik metodických cvičení v rámci pojmu amok. Například v roce 2024 se 11. listopadu konalo cvičení v Terezíně. Cvičení simulovalo útok nebezpečného ozbrojeného zločince na budovu Muzea ghetta Terezín s následkem zranění a úmrtí. Do cvičení pořádaného územním odborem Policie ČR v Litoměřicích se kromě policie zapojily i další složky integrovaného záchranného systému, dále jen IZS. Při řešení takových neobvyklých událostí je cílem lokalizovat

⁴⁸ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie masových vrahů: Příběhy temné duše a nemocné společnosti*. Grada, 2015. s. 155.

⁴⁹ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. s. 146.

a zneškodnit ozbrojené a nebezpečné pachatele, otestovat schopnost policistů adekvátně reagovat v krizových situacích nebo prověřit komunikační a dojezdové systémy všech spolupracujících složek komplexní záchranné služby na určené místo činu. Společné přípravy složek IZS na mimořádné události a součást opatření na ochranu tzv. měkkých cílů se zúčastnilo na 120 příslušníků integrovaného záchranného systému.⁵⁰ Jako další cvičení můžeme uvést událost z 11. dubna, kdy se cvičení odehrálo na základní škole v Brozanech nad Ohří.⁵¹

6.1 Soubor typové činnosti IZS: STČ 14 – AMOK – útok aktivního střelce

Typické činnosti popisují postupy jednotek IZS při mimořádných událostech, kdy ozbrojený útočník zahajuje násilný útok, tzv. „střelec střílí na ostatní s následkem zranění nebo smrti. Pachatel je pravděpodobně přítomen na místě činu a pokračuje ve své trestné činnosti. Eliminace aktivního střelce je zákrok, který vykonává výhradně Policie ČR. Tento zásah má nejvyšší prioritu a nelze jej odložit. Při jeho realizaci policisté využívají všechna zákonná oprávnění vůči "nebezpečným pachatelům". Pokud je třeba využít služební zbraň, je nutnost dbát na dostatečnou opatrnost vůči ostatním přítomným osobám, aby neohrozili jejich životy a zdraví. Policie ČR si v rámci snahy o zneškodnění aktivních střelců může vyžádat pomoc jednotek IZS, jako je letecká technika pro odstřelovače, nouzové osvětlení scény apod. Policie ČR musí při této spolupráci zajistit ochranu jednotek IZS před aktivními střelci. Složky IZS mohou v případě potřeby zapůjčit odpovídající osobní ochranné pracovní prostředky pro zásah, vhodné k aktuálnímu stupni nebezpečí.⁵²

Řízení zásahu a organizace na místě činu

Velitelem společného zásahu sil IZS je vždy první policista, který se dostaví na místo mimořádné události. Během zásahu může být tento velitel vystřídán. Velitel zásahu by měl být, co nejdříve viditelně označen tak, že přes oděv bude mít nasazenou vestu s nápisem „velitel zásahu“, nebo červenou pásku na levé paži s označením „VZ“, nebo jiné označení, například vestu či jiné vybavení přes pracovní oděv policisty s označením „velitel“.

⁵⁰ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP ÚSTECKÉHO KRAJE. *Metodické cvičení AMOK*. Online. 2024. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/metodicke-cviceni-amok.aspx>. [cit. 2025-02-05].

⁵¹ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP KRAJE VYSOČINA. *Taktické cvičení AMOK*. Online. 2024. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/takticke-cviceni-amok-751815.aspx>. [cit. 2025-02-05].

⁵² POŽÁRY.CZ. *Soubor typové činnosti IZS: STČ 14 – AMOK – útok aktivního střelce*. Online. 2023. Dostupné z: <https://www.pozary.cz/clanek/200573-soubor-typove-cinnosti-izs-stc-14-amok-utok-aktivniho-strelce/>. [cit. 2025-02-17].

Na operační úrovni spolupracují operační střediska jednotlivých složek IZS, koordinaci činností při řešení mimořádných událostí zajišťuje integrované operační středisko krajského ředitelství policie. Podrobnosti jsou k nalezení v seznamu operačních středisek. Dokud nejsou aktivní střelci zneškodněni, je kritická kontrola zásahu na operační úrovni.

Při řešení mimořádné události velitel zásahu úzce spolupracuje s vedoucím zdravotnické složky zdravotnické záchranné služby (dále jen „ZZS“) a velitelem jednotek požární ochrany (dále jen „jednotky PO“). V případě zřízení štábu velitele zásahu jsou do něj zahrnuti i tito vedoucí. Pro zajištění bezpečnosti zasahujících osob předává velitel zásahu složkám IZS informace o aktuálních bezpečnostních rizicích a dalších důležitých okolnostech. V souladu s STČ 12/IZS je rovněž poskytována psychosociální pomoc osobám postiženým mimořádnou událostí.

Policie ČR určí vnější a nebezpečnou zónu, které se postupně uzavřou k eliminaci aktivního střelce. Velikost jednotlivých místních zón je dána místními podmínkami (může se jednat o jeden objekt nebo rozsáhlá území včetně okolních ulic). Nástupní prostor je vybaven ve vnější zóně, tedy v dostatečné vzdálenosti od nebezpečné zóny, pro síly a prostředky složek IZS, které se budou na místo zásahu dostávat postupně.

Podle plánu pohotovosti IZS rozsah mimořádné události obvykle odpovídá pohotovosti 2. stupně. Velitel zásahu však následně zváží situaci, jak se vyvíjí, zvolí vhodný stupeň pohotovosti a rozhodne o počtu a pořadí nasazených sil a prostředků. Zásah jednotky IZS začíná nahlášením mimořádné události na operační středisko jednotky IZS a končí předáním místa zásahu orgánům zákona po ukončení záchranných a úklidových prací. Dobu, kterou zabere zneškodnění aktivního střelce, nelze předem odhadnout, ale je obvykle krátká (řádově minuty). V některých případech, např. při ochraně rukojmích nebo vytváření zátarasů, může tento proces trvat déle, dokonce i několik hodin.⁵³

⁵³ KATALOG TYPOVÝCH ČINNOSTÍ INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU. *Amok – útok aktivního střelce*. Online. 2014. [cit. 2025-02-17]. Dostupné z: <https://storage.pozary.cz/article/5/b/5bf065624a7b7/stc-14-izs-amok.wups4p2ahm.pdf?t=1739220197>.

7 Empirická část

7.1 Cíl výzkumu

Hlavním cílem práce je zhodnotit přístup a opatření pěti vybraných základních škol v Jihočeském kraji, které vznikly v návaznosti na útoky spáchané ozbrojeným útočníkem v českých školách a porovnání mezi nimi. Vedlejším cílem je zpracovat charakteristiku případových studií ozbrojených útoků ve školách a možných preventivních opatřeních.

7.2 Metodika

Použité metody a techniky

Pro získání relevantních informací o bezpečnostních opatřeních v případě ozbrojeného útočníka na školách byla zvolena forma strukturovaného rozhovoru. Tato metoda byla vybrána kvůli její schopnosti poskytnout podrobné a cílené odpovědi na konkrétní otázky týkající se zabezpečení škol. Rozhovory probíhaly s řediteli pěti škol různých typů a velikostí, což umožnilo získat vhled na problematiku bezpečnosti vybraných škol v různých prostředích.

Výzkumný soubor

Výzkumný soubor byl tvořen vybranými jihočeskými řediteli škol. Tito komunikační partneři – respondenti byli vybráni strategií záměrného výběru. Byli zkontaktováni telefonicky, pokud respondenti s výzkumem souhlasili došlo k domluvě termínu.

Realizace výzkumu

Otázky do výzkumu byly sestaveny tak, aby naplnily zadaný cíl. Jednalo se o dvanáct otázek, které byly pro všechny školy stejné (viz. Příloha č. 1). Rozhovory se zaměřovaly a vyvíjely dle jednotlivých zabezpečení škol a názorů ředitelů.

Respondenti byli již v telefonátu obeznámeni, že všechna sesbíraná data budou anonymizována a použita výhradně pro výzkumné účely. Rozhovory probíhaly vždy v kancelářích ředitelů škol. Záznamy zvuku byly pořízeny pomocí diktafonu v mobilním zařízení, následně přepsány do textové podoby a poté smazány. Délka každého rozhovoru byla přibližně 20 minut.

Analýza a vyhodnocení dat

Přepsaná data ze zvukových záznamů byla následně zpracována a zakódována metodou otevřeného kódování.

Etika výzkumu

V zájmu vytvoření bezpečného a důvěrného prostoru byl každý komunikační partner předem informován, že účast ve studii je anonymní a zcela dobrovolná. Studie byla provedena dle zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s nařízením (EU) 2016/679 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (GDPR).

Komunikační partneři udělili výslovný a svobodný souhlas se zpracováním všech svých osobních údajů, které poskytli v rozhovorech vedených zvukovou či audiovizuální formou v rámci výzkumného projektu studentské bakalářské práce. Komunikační partneři byli dále seznámeni s procesem výzkumu, postupy používanými při vyhodnocování dat a v neposlední řadě s cíli výzkumu. Všechny jejich otázky týkající se studie byly zodpovězeny během rozhovorů.

8 Výsledky výzkumu

Tato kapitola se zaměřuje na vyhodnocení dat z rozhovorů, které byly zjištěny během rozhovorů s řediteli pěti základních škol v Jihočeském kraji. Kapitola je členěna na jednotlivé kapitoly, ke každé kapitole bylo přidáno schéma pro lepší přehlednost.

8.1 Hrozby

Schéma 1 bylo vytvořeno na základě otázky: „Jaké jsou podle vás hlavní hrozby týkající se bezpečnosti školských zařízení v současné době?“

Zde se opakovala odpověď, že riziko hrozby hrozí jak ze strany žáků, tak ze strany rodičů. KP1 uvedl: *„Stalo se nám, že nám do školy vnikla agresivní maminka, která tady dělala výstupy a vletěla rovnou na paní učitelku, nešla vůbec přes kancelář. Dělala ve škole akorát ostudu, takže v tomto případě bylo nutné osobu vyexpedovat“.*

Bezpečnost ve školách je stále aktuálnější téma, které reflektuje proměny společnosti a nově vznikající hrozby. Školní prostředí by mělo být pro žáky i pedagogy bezpečným místem, avšak v realitě se školy potýkají s různými formami rizik – jak zevnitř, tak z vnějšího prostředí. Mezi nejčastější hrozby patří fyzické násilí mezi žáky, kyberšikana, vandalismus či přítomnost dealerů drog v okolí škol. Kromě toho je problematická také nemožnost prohledávat školní tašky, což může omezit preventivní opatření. Tyto faktory významně ovlivňují nejen fyzickou, ale i psychickou pohodu žáků a učitelů. K1 také uvedla: *„Měli jsme tu žáka, o kterém jsme věděli, že otec je sběratelem zbraní a zbraně nemá dostatečně zabezpečené. Žák tady neustále vyhrožoval, že vystřelí třídu. Tuto situaci jsme řešili s ospodem a došlo ke kontrole. Žák i podle toho, jak říkal, uměl zacházet se zbraněmi, takže určitě to nebyl amatér, který nevěděl, jak střílet“.* KP2 zase uvedl, že podle ní je největší problém s vnesenými věcmi: *„Řekl bych, že jedna z hrozeb je nemožnost provádění kontroly vnesených věcí do školy, protože zákon nám neumožňuje prohlížet dětem tašky, to je jedna z hlavních hrozeb. Samozřejmě máme školu nějakým způsobem zabezpečenou, ale tohle bych řekl je asi prioritní. V tašce může být cokoli, když vezmeme fakultu a teď událost na Rudolfově“.* Zde by bylo nutné aplikovat detektory kovů, partneři ovšem uvádějí, že záleží hlavně na financích, kterých není dostatek. V tomto grafu jsou znázorněny hlavní hrozby, kterým školy v současnosti čelí. Tyto faktory mohou pocházet jak z řad samotných žáků, tak od rodičů, nebo být důsledkem vnějších vlivů. Zajištění bezpečného školního prostředí proto vyžaduje komplexní přístup, který zahrnuje prevenci, spolupráci s rodiči, posílení školní legislativy a aktivní zapojení odborníků na bezpečnost a psychologii.

Dalším klíčovým aspektem, který může ovlivnit bezpečnost ve školách, je psychologická a sociální podpora pro žáky i pedagogy. Často se totiž ukazuje, že agrese či násilné chování mohou pramenit z dlouhodobě neřešených problémů, ať už v rodině, mezi vrstevníky nebo v osobním životě žáků. Proto by součástí preventivních opatření mělo být nejen technické zabezpečení škol, ale také systematická práce školních psychologů, speciálních pedagogů a sociálních pracovníků.

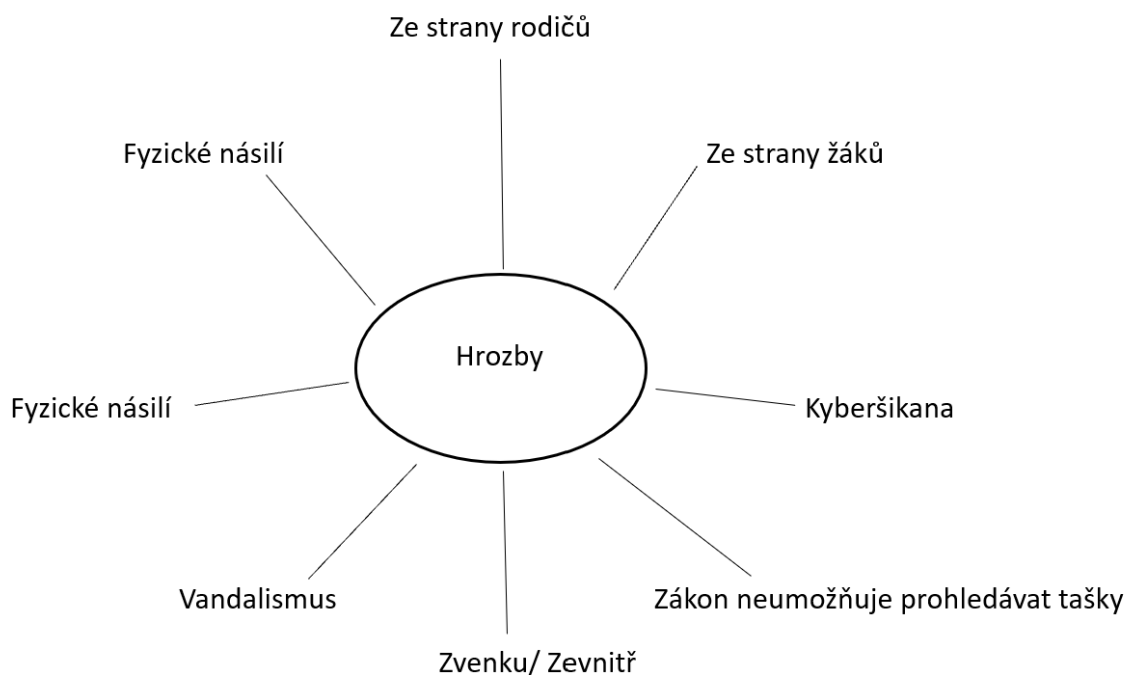
Dále je nutné zohlednit i roli učitelů, kteří se často stávají první linií v identifikaci potenciálně rizikových žáků. Je proto důležité, aby byli pedagogové dostatečně proškoleni v oblasti krizové komunikace, rozpoznávání varovných signálů a práce s agresivním chováním. V některých školách se osvědčily programy zaměřené na prevenci šikany, mediaci konfliktů.

Například KP1 uvedl, že mají schránku důvěry: *„Navíc máme sociálního pedagoga ve škole a zároveň, co se týká té prevence, tak máme schránku důvěry a máme tady i online aplikaci NTB. To jde spíše o šikanu, ale žáci mají zároveň možnost oznámit cokoliv anonymně. Teoreticky by mohli, že ten a ten měl ve škole pistoli, nebo nůž. Takže tohle bychom se mohli dozvědět i touthle cestou. Samozřejmě tam je někdy strach a ostych takové informace sdělovat ústně. Děti jsou na to pravidelně upozorňované, že taková věc je možná ohlásit anonymně. Kolega to pravidelně sleduje, to má na starosti, takže ten by se to dozvěděl jako první a dal by nám vědět“.*

Z odpovědí respondentů vyplynulo, že bezpečnostní hrozby pro školy zahrnují nejen riziko útoků ozbrojených útočníků, ale také agresivní chování žáků a rodičů. Přestože jsou v mnoha školách zavedena bezpečnostní opatření, jejich účinnost je často omezena legislativními a finančními faktory. Jako zásadní problém respondenti uváděli například nemožnost kontroly vnesených předmětů. Zatímco některé školy využívají preventivní nástroje, jako jsou schránky důvěry nebo anonymní online hlášení, stále existuje prostor pro jejich rozšíření a větší zapojení psychologů a sociálních pracovníků.

Pro zlepšení situace se doporučuje zvážit legislativní reformy umožňující alespoň základní kontroly, posílení bezpečnostních technologií, zajištění větší finanční podpory škol a kladení většího důrazu na psychologickou prevenci. Důležitá je také úzká spolupráce s policií a krizovými službami, která školám pomůže lépe reagovat na krizové situace. Implementace těchto opatření by mohla významně přispět ke zvýšení bezpečnosti školního prostředí a snížení rizik.

Schéma č. 1 - Hrozby⁵⁴

8.2 Vstup

Schéma 2 bylo vytvořeno na základě otázek: „Jaký je proces kontroly přístupu do školy pro návštěvníky a cizí osoby? Jak je řešeno zabezpečení hlavního vstupu do školy?“

Schéma znázorňuje různá opatření a problémy spojené s kontrolou vstupu do školského zařízení. Mezi klíčové bezpečnostní mechanismy patří čipový systém, který umožňuje vstup pouze oprávněným osobám, a povinnost návštěvníků zvonit, což umožňuje školnímu personálu ověřit identitu příchozí osoby. Školní personál chodí otvírat i u KP4, který uvedl: *„U nás se zvoní na zvonek, dojde otevřít paní školnice. Dotyčný by se měl představit, říct, kam jde a měl by být doveden na místo“*. Dále také vrátný, který eviduje příchody osob do školy. Vrátného by si přáli i další respondenti, ale není to možné kvůli prostorům školy, jak uvedl KP1: *„Nemáme prostor na turniket. Víme, že bychom tady mohli zaměstnat osobu, třeba vrátného v invalidním důchodu, který by tu seděl ale my to nemáme, kam dát. My máme ty společenské prostory hodně skromné. Ta škola je z doby, kdy s tím nikdo nepočítal“*.

⁵⁴ Zdroj: Vlastní výzkum, 2025

Na druhou stranu, schéma reflektuje i nedostatky v systému, jako je nefunkční bezpečnostní systém, který může umožnit neoprávněný vstup, a nezabezpečený vstup, jenž představuje potenciální hrozbu pro bezpečnost žáků i zaměstnanců školy. Dalším problematickým faktorem jsou mladší žáci, kteří při svém odchodu nebo příchodu umožní vstup do školy cizí osobě, i když jim je to stále opakováno dokola, tak na tomto se shodlo všech pět respondentů. Například KP5 uvádí: „*Nemáme vchod zabezpečený vůbec, máme akorát zamčeno po 8 hodině ale v poledne otevíráme druhý vchod, protože nám sem chodí cizí strážníci a důchodci do jídelny, takže nemáme šanci to ohlídat*“. Dalším problematickým aspektem je skutečnost, že i přes zavedená opatření dochází k jejich obcházení, což dokládají výpovědi respondentů. Jak uvedl KP5, absence plně zabezpečeného vchodu a nutnost zpřístupnění budovy cizím strážníkům a důchodcům výrazně ztěžuje kontrolu přístupu. To poukazuje na potřebu přehodnocení organizace vstupu externích osob, například vyhrazením samostatného vchodu pro strážníky mimo školní budovu nebo zavedením dohledu v exponovaných časech.

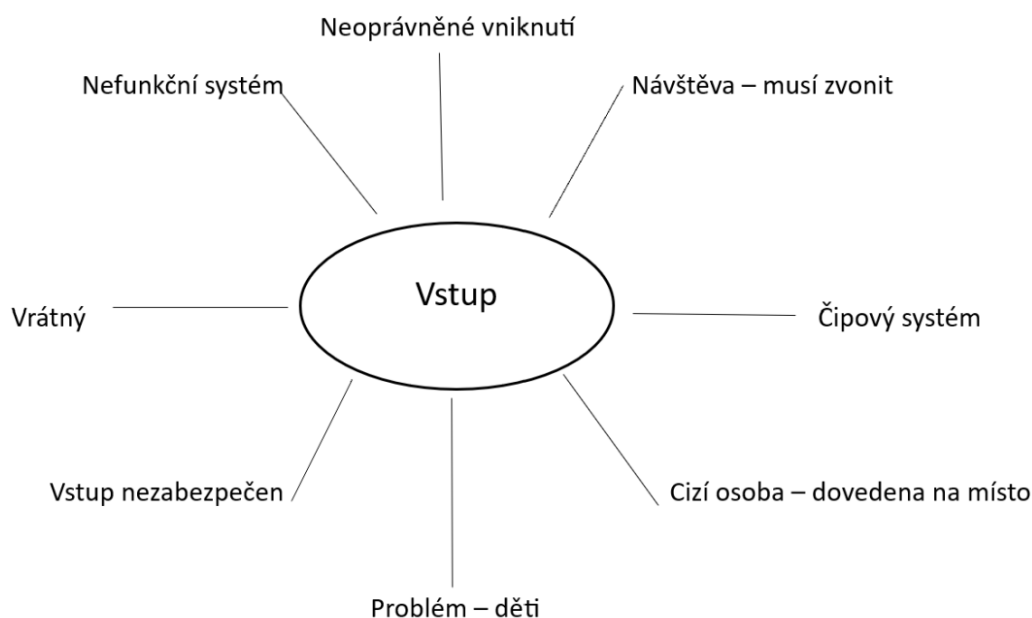
Současně je nezbytné zaměřit se na edukaci žáků a posílení jejich povědomí o bezpečnostních rizicích. Jak ukazuje výzkum, mladší žáci často nevědomky umožňují vstup neoprávněným osobám. Pravidelné školení a simulace krizových situací by mohly pomoci snížit tuto hrozbu a podpořit odpovědné chování nejen ze strany žáků, ale i celého školního personálu. Například se i u KP1 stalo, že díky vpuštění do školy přes zvonek pronikl do školy dealer, takže se shodli na vylepšení hlavního vstupu do školy a uvažují o vylepšení: „*Vstup do školy musíme vylepšit, protože nám sem třeba chodí dealeri a než paní sekretářka za nimi zvládne vyběhnou jsou už u jídelny. Ted' jsme vymýšleli systém, že tam dáme velkou ceduli, že všichni návštěvníci si v kanceláři školy musí vyzvednout štítek návštěva, takže podle toho všichni vyučující poznají včetně dětí, že ten člověk přešel přes kancelář*“.

Z odpovědí respondentů vyplývá, že zabezpečení vstupu do škol se liší podle prostorových a finančních možností jednotlivých institucí. Zatímco některé školy využívají čipové systémy nebo vrátné, jiné se potýkají s absencí plně zabezpečeného vchodu, což umožňuje neoprávněný vstup cizích osob. Problémem je také chování mladších žáků, kteří často nevědomky umožní vstup neznámým lidem.

Pro zlepšení této situace by bylo vhodné zaměřit se na přísnější kontrolu přístupu pomocí technických prvků, jako jsou kamerové systémy nebo přístupové čipy, a přehodnotit organizaci vstupu externích osob. Například vytvoření samostatného vchodu pro zahraniční internátní studenty by mohlo snížit riziko nekontrolovaného pohybu osob po škole. Důležité je také pravidelné školení studentů a zaměstnanců o bezpečnostních

rizicích a správných postupech při vstupu do školy. Zavedení identifikačních štítků pro návštěvníky nebo zpřísněný dohled by mohlo pomoci eliminovat bezpečnostní nedostatky a zvýšit ochranu školního prostředí.

Schéma č. 2 - Vstup⁵⁵

8.3 Stávající opatření

Schéma 3 bylo vytvořeno na základě otázky: „Jaké bezpečnostní prvky (kamery, alarmy, detektory kovů, bariéry) jsou ve škole implementovány?“

Významným bezpečnostním prvkem je kamerový systém, který má dnes již většina škol. Kamery jsou umístěny na strategických místech, jako jsou hlavní vchody, chodby, školní dvory nebo okolí budovy, přičemž jejich umístění a provoz se řídí platnou legislativou. Právní předpisy stanovují, že kamery nesmí zasahovat do soukromí žáků a zaměstnanců, a proto nejsou instalovány v učebnách, toaletách ani šatnách.

Zaměstnanci škol jsou poučeni a proškoleni, jak v jednotlivých situacích reagovat. Jedním z důležitých aspektů je pravidelná komunikace s žáky o správném chování v krizových situacích, což zahrnuje například informování o tom, jak reagovat na přítomnost cizích osob v areálu školy.

Další úroveň bezpečnosti poskytuje signální systém, který umožňuje v případě nouze sdělit předem dohodnuté heslo prostřednictvím školního rozhlasu. Tento prvek

⁵⁵ Zdroj: Vlastní výzkum, 2025

může pomoci rychle varovat žáky i zaměstnance školy a minimalizovat případná rizika. Školy mají svoje vlastní heslo, které je puštěno do rozhlasu a žáci ví, o co se jedná. K4 zase zmínila, že u nic rozhlas není, protože jsou malá škola a funguje, když se křičí na chodbě.

Důležitou roli hraje také personál školy, který je pravidelně školen v otázkách bezpečnosti a krizového managementu. Zaměstnanci jsou seznámeni s postupy při mimořádných situacích, ať už se jedná o narušení bezpečnosti, požár nebo jiné hrozby.

Kromě kamerového a signálního systému se školy stále častěji zaměřují i na fyzické bariéry, které znesnadňují neoprávněný vstup do budovy. Mezi tyto prvky patří například elektronicky ovládané vstupní dveře, oplocení školního areálu či bezpečnostní zámky na třídách a kabinetech.

Některé školy využívají také tzv. systém jednotného klíče, který umožňuje rychlý přístup pouze oprávněným osobám, čímž se zvyšuje úroveň kontroly nad pohybem ve školním prostředí. To uvádí i KP1, kde každý učitel má klíč od své třídy, u KP1 také uvedl: *„Domluvili jsme se, že si učitelé nosí mobilní telefony do tříd, protože bez toho mobilu vlastně, kdyby útočník přišel do kanceláře a rozhlas by nešel, tak rozhlas nic nevyhlásí, proto máme mobil a na mobilu máme školní Whatsapp skupinu učitelé“*.

KP4 uvedl, že jejich záchytný bod při ozbrojeném útoku jsou požární dveře v družině: *„Jediná věc, na kterou spoléháme je, že máme požární dveře tady ve družině a ty mají zámek dole a zámek i nahoře. Zámek nahoře je na klikku, takže kdybychom se tam přesunuli všichni, tak se to dá nahoře zacvaknout a dokážou to i děti, nepotřebují na to klíč. Ale jinak je to hodně různý, kvůli dveřím, kam se otevírají“*.

Ze získaných odpovědí je zřejmé, že školy využívají širokou škálu bezpečnostních opatření, přičemž klíčovou roli hrají kamerové systémy, signální mechanismy a fyzické bariéry. Přestože jsou kamery strategicky rozmístěny a umožňují monitorovat důležité oblasti, jejich efektivitu limitují právní předpisy, které neumožňují jejich instalaci v některých částech školy. Významným bezpečnostním prvkem je také signální systém, jenž umožňuje rychlé varování, avšak některé menší školy tuto možnost postrádají a spoléhají na improvizované metody komunikace.

Z odpovědí respondentů vyplývá, že školy se snaží zlepšit zabezpečení také organizačními opatřeními, například zavedením systému jednoho klíče nebo nouzové komunikace prostřednictvím mobilních aplikací. Tyto inovace dokládají snahu škol přizpůsobit se aktuálním bezpečnostním výzvám.

Schéma č. 3 - Stávající opatření⁵⁶

8.4 Opatření do budoucna

Schéma 4 bylo vytvořeno na základě otázek: „Přijali jste nějaké nové opatření po útoku na Filozofické fakultě univerzity Karlovy? Jaké bezpečnostní prvky (kamery, alarmy, detektory kovů, bariéry) jsou ve škole implementovány?“

V následujícím grafu jsou zmíněny informace o opatření do budoucna, jde buď o opatření, na které škola čeká anebo by si je přáli mít, ale není k tomu dostatek financí. Mezi opatřeními, která školy považují za žádoucí, ale zatím nejsou realizována, se často objevují bezpečnostní rámy u vstupů či pravidelné prohlídky tašek. Tyto kroky však narážejí na legislativní překážky, jelikož současné právní normy takové kontroly neumožňují. Otázkou také zůstává finanční stránka – mnoho škol by přivítalo modernější bezpečnostní technologie, avšak jejich rozpočet jim to nedovoluje. KP3 v rámci nových opatření uvedla toto: *„Ted' bakaláři, což je náš systém, zavedli nový program. Je to taková aplikace, která by mohla dát učitelům na počítač nebo telefon nějaký signál. Ted' je to pilotní program, tak bychom se tam rádi přihlásili. Jsme rozsáhlá škola a rozhlas nemusí slyšet každý, takže tohle je věc, kterou bychom chtěli nějakým způsobem řešit“*. Mezi hlavní prostředky k zabezpečení patří i finance, které na věci chybí, KP3 má například v plánu uzavření i přední části areálu:

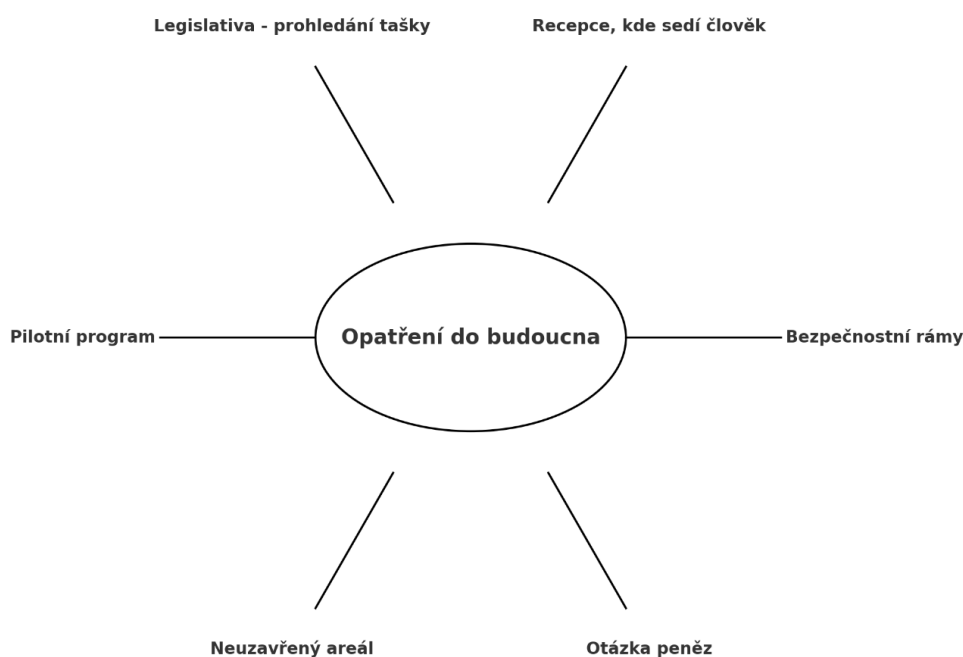
⁵⁶ Zdroj: Vlastní výzkum, 2025

„Ted' nám chybí ještě uzavřít areál zepředu, což bude ještě na nějakou dobu, ale vím, že se o tom na městě uvažuje, takže budu ráda, až se seženou finance a nějak se to uzavře“.

Z odpovědí respondentů vyplývá, že školy si uvědomují potřebu zlepšení bezpečnostních opatření, avšak jejich realizace je často omezena legislativními a finančními faktory. Zavedení bezpečnostních rámců či prohlídek tašek je zatím nereálné z důvodu právních předpisů, zatímco modernizace školních areálů naráží na nedostatek finančních prostředků. Přesto některé školy aktivně hledají inovativní řešení, například zapojením do pilotních projektů bezpečnostních aplikací nebo plánováním uzavření školního areálu.

Pro budoucí zlepšení bezpečnosti by bylo vhodné zaměřit se na systematickou podporu škol ze strany státu a zřizovatelů, a to jak legislativní, tak finanční. Zajištění dostatečných zdrojů pro implementaci moderních technologií, jako jsou digitální varovné systémy či kontrolované vstupy, by výrazně přispělo ke zvýšení ochrany žáků a pedagogů. Dále by bylo užitečné posílit spolupráci mezi školami, policií a krizovými složkami, aby byla bezpečnostní opatření efektivní a jednotná napříč vzdělávacími institucemi.

Schéma č. 4 - Opatření do budoucna ⁵⁷

⁵⁷ Zdroj: Vlastní výzkum, 2025

Tabulka 1 - Nová opatření po útoku na Filozofické fakultě univerzity Karlovy⁵⁸

	<i>K1P</i>	<i>KP2</i>	<i>K3P</i>	<i>K4P</i>	<i>K5P</i>
<i>NOVÁ OPATŘENÍ</i>	<i>NE</i>	<i>NE</i>	<i>ANO</i>	<i>NE</i>	<i>NE</i>

Na čtyř školách nebylo přijato žádné opatření. Ve škole u KP3 byl uzavřen zadní areál školy. Skutečnost, že většina škol nepřijala po útoku v Praze žádná nová opatření, může být důsledkem několika faktorů. Jedním z možných vysvětlení je přesvědčení vedení škol, že stávající bezpečnostní opatření jsou dostatečná a není nutné je dále rozšiřovat. Dalším důležitým aspektem jsou finanční a legislativní limity, které mohou implementaci nových opatření výrazně komplikovat. Mnoho škol se potýká s omezenými rozpočty, které neumožňují investice do modernějších bezpečnostních technologií nebo strukturálních úprav budov.

8.5 Školení

Schéma 3 bylo vytvořeno na základě otázky: „Konají se u vás na škole nějaká školení pro učitele a studenty ohledně reakce na ozbrojený útok?“ Tato kapitola se zaměřuje na školení, které školy buď provedli anebo se budou konat. Školení na ozbrojeného útočníka zahrnuje rozpoznání hrozby, správné reakce při útoku a spolupráci s bezpečnostními složkami.

Zaměřuje se na zásady "Uteč, schovej se, boj" a praktická cvičení. Tímto školením prošlo všech pět škol s tím, že počítají, že ho budou v nejbližší době opakovat anebo už ho mají objednané.

Školení zahrnuje prevenci neoprávněného vstupu, reakce na narušení a bezpečnostní opatření ke snížení rizika. Penetraci si prošla KP1, který uvedl: „*Udělalí nám audit kompletní, oni zkusili nejdřív penetraci, bez problému se dostali do školy, úplně trapně, dokonce i učitelé pouštěli a vítali cizí lidi, takže to jsme neprošli vůbec*“.

Evakuace zahrnuje postupy rychlého opuštění budovy v případě ohrožení. Důraz je kladen na určení únikových cest, koordinaci pohybu osob a minimalizaci paniky. Na evakuaci má každá škola svůj evakuační plán, kterým se musí řídit. Každá třída má plán, po jakém schodišti mají jít, kde je shromážděště.

⁵⁸ Zdroj: Vlastní výzkum, 2025

Invakuace znamená ukrytí osob uvnitř budovy, pokud je venkovní prostředí nebezpečné. Školení zahrnuje správné uzamčení prostor, tiché ukrytí a komunikaci s krizovým štábem. S invakací má problém například KP4, který uvedl: *“Když by šlo o tu invakaci, tak to s malýma dětma moc netrénujeme, i když vím, že to snad jednou taky zkoušeli, ale je to tady trošku problém, jak je to škola díky té pozici, tak to má hodně prosklených dveří a ty horní tabulky, takže tam je těžký, kdyby se to zablokovalo, tak tam ten útočník může nějakým způsobem to vymlátit, strčit tam ruku, střílet”*.

Školení zaměřené na reakci na ozbrojeného útočníka je klíčovým prvkem bezpečnostních opatření na školách. Pravidelná opakování těchto školení pomáhají učitelům i studentům lépe se připravit na krizové situace a snižují riziko paniky či neefektivní reakce při ohrožení. Kromě samotného nácviku jednotlivých scénářů je důležitá i teoretická část, která se zaměřuje na psychologii krizového chování, správné rozhodování pod tlakem a komunikaci s bezpečnostními složkami.

Jednou z výzev spojených se školeními je jejich pravidelnost a financování. Některé školy se snaží zavést tato školení jako povinnou součást přípravy pedagogického sboru, případně i studentů. V rámci prevence se doporučuje, aby nové generace žáků procházely těmito školeními opakovaně a měly tak potřebné znalosti pro případ ohrožení. Dalším aspektem je infrastruktura školních budov. Jak ukazují zkušenosti některých škol, architektonické prvky, jako jsou prosklené dveře či absence vhodných únikových tras, mohou komplikovat provedení některých opatření, například invakuace. Proto je důležité při modernizaci školních budov zohlednit i bezpečnostní hlediska a případně zavést úpravy, které zvýší ochranu studentů i zaměstnanců.

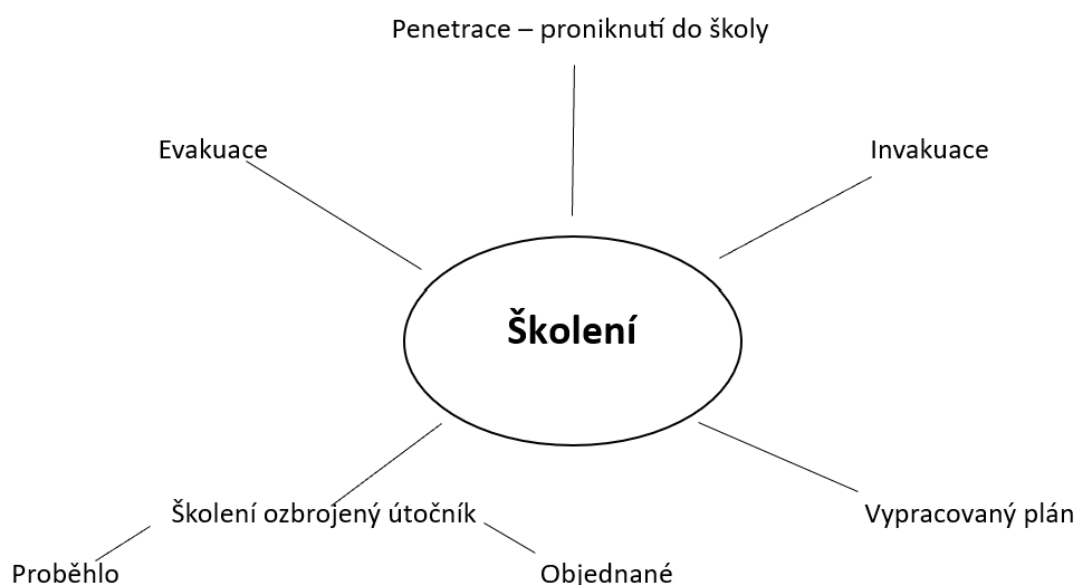
V neposlední řadě hraje roli také informovanost a spolupráce s rodiči. Školy by měly transparentně komunikovat o prováděných školeních a případných bezpečnostních opatřeních, aby se zamezilo šíření dezinformací či vyvolávání zbytečných obav. Otevřená diskuse na toto téma může přispět ke zvýšení důvěry v přijatá opatření a zároveň umožní rodičům lépe pochopit důležitost těchto školení pro ochranu jejich dětí.

Z odpovědí respondentů vyplývá, že školení zaměřené na reakci na ozbrojeného útočníka představuje důležitou součást bezpečnostních opatření ve školách. Přesto se vyskytují výzvy spojené s jejich pravidelností, financováním a infrastrukturními omezeními. Zatímco některé školy již absolvovaly nácvik evakuace a invakuace, jiné se potýkají s problémy, například s nedostatečnými možnostmi ukrytí v důsledku prosklených dveří nebo nevhodně řešeného přístupu do budovy.

Pro zlepšení této situace by bylo vhodné, aby se tato školení konala pravidelně a stala se povinnou součástí vzdělávání učitelů a studentů. Dále by bylo přínosné větší

zapojení rodičů a intenzivnější komunikace o bezpečnostních opatřeních, což by mohlo snížit potenciální obavy a podpořit spolupráci mezi školami a rodinami. V neposlední řadě je při modernizaci školních budov nutné zohlednit bezpečnostní faktory, jako je možnost efektivnějšího uzamčení učeben nebo vytvoření bezpečných únikových cest.

Schéma č. 5 - Školení⁵⁹

8.6 Evakuace

Schéma 6 bylo vytvořeno na základě otázky: „Jaké jsou konkrétní kroky, které by měli učitelé a zaměstnanci školy podniknout v případě útoku? Má vaše škola konkrétní plán na řešení situace v případě ozbrojeného útočníka? Jaký je? Jaká opatření jsou zavedena v případě nutnosti rychlé evakuace?“

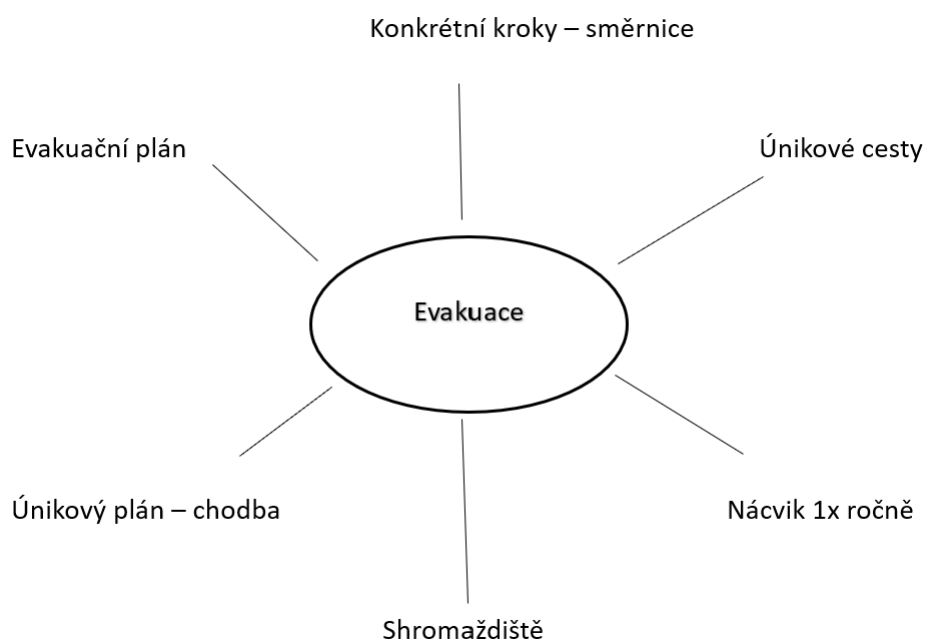
Evakuace je jedním z nejdůležitějších postupů při ohrožení školy, ať už požárem, ozbrojeným útokem nebo jinou krizovou situací. Hlavním cílem je zajistit bezpečný a organizovaný pohyb veškerého personálu mimo nebezpečnou zónu, minimalizovat zmatky a předcházet možnému poškození. Klíčovým prvkem úspěšné evakuace je znalost únikových cest, které musí být jasně označeny a pravidelně kontrolovány, aby byla zajištěna jejich dostupnost. Každá škola by měla mít evakuační plán, který přesně stanoví, jak se mají studenti a zaměstnanci pohybovat v případě nouze. Plán zahrnuje nejen přesnou evakuační trasu, ale také určení shromažďovacích míst, kde se budou všichni

⁵⁹ Zdroj: Vlastní výzkum, 2025

evakuovaní pohybovat a kde budou prováděny kontroly přítomnosti. Shromaždiště se obvykle nachází na školním hřišti, před budovou nebo na jiném bezpečném místě mimo potenciální nebezpečí. Součástí evakuačních plánů je také určení povinností jednotlivých učitelů a zaměstnanců, kteří mají za úkol organizovat pohyb studentů, udržovat klid a zajistit, aby se nikdo neztratil nebo nezůstal v nebezpečné zóně. Důležitým aspektem procesu evakuace je pravidelné nacvičování těchto situací. Školy by měly minimálně jednou ročně organizovat nácvik evakuace, aby studenti i zaměstnanci pochopili správné postupy a mohli klidně a efektivně reagovat i v reálné krizové situaci. Pravidelně se opakující evakuace pomáhá minimalizovat paniku a umožňuje školám identifikovat jakékoli nedostatky v organizaci nebo infrastruktuře, které mohou evakuaci zkomplikovat. Evakuační plány by měly být přizpůsobeny konkrétním podmínkám jednotlivých škol, včetně struktury budovy, počtu žáků a specifických potřeb jednotlivých skupin, jako jsou malé děti nebo osoby s omezenou schopností pohybu. V některých případech mohou havarijní plány zahrnovat také evakuaci na předem určené bezpečné místo mimo budovu školy, například do nedaleké tělocvičny nebo jiného chráněného objektu.

Z odpovědí respondentů vyplývá, že evakuace je klíčovým bezpečnostním opatřením, avšak její efektivita závisí na pravidelném nácviku, jasně vymezených únikových trasách a připravenosti zaměstnanců i žáků. Pozitivním zjištěním je, že každá škola provádí nácvik evakuace alespoň jednou ročně, což přispívá k lepší orientaci žáků i pedagogů v krizových situacích a minimalizuje riziko paniky.

Schéma č. 6 - Evakuace⁶⁰

8.7 Kamery

Schéma 7 bylo vytvořeno na základě otázky: „Jaké bezpečnostní prvky (kamery, alarmy, detektory kovů, bariéry) jsou ve škole implementovány?“

Kamerové systémy ve školách hrají důležitou roli v otázce bezpečnosti a prevence rizikového chování. Jejich hlavním úkolem je zvýšit bezpečnost studentů, učitelů i ostatního personálu školy. Kamery mohou pomoci při prevenci vandalismu, šikany, fyzických konfliktů nebo neoprávněného vstupu do objektu. Zároveň představují důležitý nástroj pro vyšetřování případných incidentů, jelikož poskytují důkazní materiál, který může pomoci objasnit průběh událostí. Přestože kamery samy o sobě nemohou zcela zabránit problémovému chování, jejich přítomnost často působí preventivně a odrazuje od potenciálně nebezpečného jednání. KP1 zde zmínil, že mají nefunkční kamerový systém kvůli požáru na škole: „*Tak určitě bezpečnostním prvkem jsou kamery, ale ty nám teď nefungují, protože jsme vyhořeli na 2. stupni. Fungují nám na 1. stupni, ve vchodu a v tělocvičně. Kamerový systém máme poměrně rozsáhlý a do budoucna bude ještě rozsáhlejší. Rozhodli jsme se, že použijeme rozšíření systém, protože licenčně se už nevejdeme, tak budeme měnit systém. Budeme mít takzvaný RVR, nahrávací zařízení, ke kterému je možné připojit neomezené množství kamer. Dále také uvedl, že budou přecházet na nový a lepší systém*“.

⁶⁰ Zdroj: Vlastní výzkum, 2025

Důležitým aspektem při zavádění kamerového systému je jejich správné umístění. Nejčastěji se kamery nacházejí u vstupů do školy, na chodbách, ve společných prostorách nebo v okolí budovy, kde mohou monitorovat příchody a odchody studentů i případné neoprávněné vstupy. Naopak citlivá místa, jako jsou šatny nebo toalety, vyvolávají etické a právní otázky týkající se ochrany soukromí. V těchto případech je nezbytné důsledně dodržovat platnou legislativu a zajistit, aby byl kamerový systém v souladu s právem na ochranu osobních údajů.

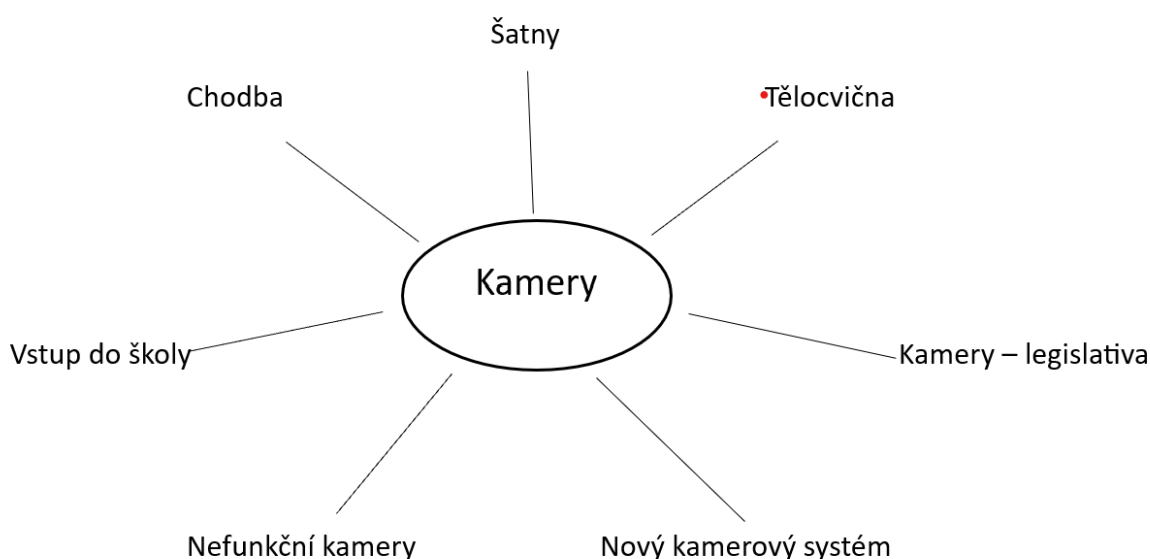
Právní rámec pro provozování kamerových systémů ve školách je v České republice upraven zákonem o ochraně osobních údajů a nařízením GDPR. Podle těchto pravidel je nutné, aby byl každý monitoring prováděn transparentně a v přiměřeném rozsahu. Školy musí informovat studenty, rodiče i zaměstnance o tom, že jsou sledovány kamerovým systémem, a zároveň zajistit, aby byly záznamy uchovávány pouze po dobu nezbytně nutnou. Nezákonné nebo neetické využívání kamer může vést k porušení práv jednotlivců a způsobit právní problémy škole jako instituci.

Modernizace kamerového systému je klíčovým krokem pro zajištění jeho dlouhodobé efektivity. Nové technologie umožňují lepší kvalitu obrazu, noční vidění nebo například automatickou detekci neobvyklého chování. Některé pokročilé systémy dokonce využívají umělou inteligenci k rozpoznávání obličejů nebo podezřelých situací, což může usnadnit rychlou reakci na krizové situace. Zavádění moderních kamer však musí být vždy v souladu s etickými a právními normami, aby nebylo narušeno soukromí žáků a zaměstnanců školy.

Výzkum ukázal, že kamerové systémy představují zásadní bezpečnostní prvek, který přispívá k prevenci rizikového chování a ochraně školního prostředí. Jejich přítomnost nejen umožňuje monitorovat pohyb osob, ale také slouží jako důkazní materiál při řešení incidentů. Pozitivním trendem je snaha škol o modernizaci a rozšiřování těchto systémů, což dokládají plány na přechod k pokročilejším záznamovým zařízením s neomezeným počtem připojených kamer.

Na druhé straně některé školy čelí technickým problémům, například výpadkům kamerových systémů v důsledku požárů, což poukazuje na nutnost pravidelné údržby a investic do modernizace. Pro dosažení maximální efektivity těchto systémů je nezbytné nejen jejich rozšíření, ale také strategické rozmístění a důsledné dodržování legislativních požadavků na ochranu osobních údajů. Neméně důležité je také informování žáků, rodičů a zaměstnanců o provozu systému, čímž se zajišťuje transparentnost a soulad s etickými normami i právními předpisy.

Schéma č. 7 - Kamery⁶¹

8.8 Spolupráce

Tabulka 4 bylo vytvořeno na základě otázek: „Co si myslíte o spolupráci mezi školami, policií a dalšími institucemi v prevenci a reakci na bezpečnostní hrozby?“ Tabulka č. 2 prezentuje výsledky vlastního výzkumu zaměřeného na spolupráci škol, policie a dalších institucí při prevenci a řešení bezpečnostních hrozeb. Data byla získána na základě dotazování respondentů ohledně jejich zkušeností se spoluprací jednotlivých aktérů.

Výsledky ukazují, že policie hraje klíčovou roli v oblasti bezpečnosti škol a všechny zkoumané subjekty potvrdily její aktivní zapojení. V několika případech respondenti zmínili, že blízké umístění policejních složek ke škole přispívá k rychlé reakci na krizové situace. Dále bylo uvedeno, že během falešných bombových hlášení na podzim minulého roku policie vždy školy včas kontaktovala a provedla kontrolu situace.

Co se týče škol samotných, spolupráce je vnímána pozitivně v klíčových oblastech, avšak u některých témat (např. KP4) nebyla explicitně zmíněna, a v případě KP5 byla dokonce hodnocena negativně. To naznačuje, že existují oblasti, ve kterých by mohla být komunikace a koordinace mezi školami a dalšími subjekty posílena.

Podobná situace je patrná i u zřizovatelů škol, kteří sice v prvních třech kategoriích spolupráci potvrdili, avšak u zbývajících dvou (KP4 a KP5) nebyly jejich postoje jednoznačné nebo nebyly uvedeny vůbec. Tento fakt může poukazovat na odlišné

⁶¹ Zdroj: Vlastní výzkum, 2025

vnímání bezpečnostní problematiky mezi jednotlivými institucemi a potřebu lepšího sjednocení přístupů.

Tabulka č. 2 - Spolupráce⁶²

	KP1	KP2	KP3	KP4	KP5
Policie	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Školy	ANO	ANO	ANO	NEZMÍNĚNO	NE
Zřizovatel	ANO	ANO	ANO	NEZMÍNĚNO	NEZMÍNĚNO

Výzkum ukazuje, že spolupráce mezi školami, policií a dalšími orgány hraje klíčovou roli při zajišťování bezpečného školního prostředí. Zapojení policie je hodnocena velmi kladně, jsou aktivními partnery školy a prokazují rychlou a efektivní reakci v krizových situacích, jako jsou falešná hlášení o bombách. Navíc její těsná přítomnost v některých školách pomáhá podporovat pocit bezpečí.

Spolupráce mezi školou a jejím zřizovatelem není vždy optimální. V některých školách tato skutečnost nebyla výslovně zmíněna nebo byla hodnocena negativně, což naznačuje rozdílný přístup k problematice bezpečnosti. Tato situace poukazuje na potřebu lepší koordinace a harmonizace přístupů mezi školami, jejich zřizovateli a dalšími zainteresovanými subjekty. Z tohoto důvodu je vhodné posílit vzájemnou komunikaci, například prostřednictvím pravidelných schůzek a školení zaměřených na bezpečnostní problematiku. Tímto způsobem lze zajistit jasné postupy a efektivní spolupráci všech zapojených subjektů v případě ohrožení

⁶² Zdroj: Vlastní výzkum, 2025

Závěr

Závěr této bakalářské práce se zaměřuje na zhodnocení dosažených cílů, shrnutí hlavních poznatků a jejich možné využití v praxi. Hlavním cílem bylo analyzovat metody a opatření, která některé základní školy v Jihočeském kraji přijaly v reakci na útoky ozbrojených útočníků, a následně je mezi školami porovnat. Zjištění naznačují, že školy si jsou vědomy bezpečnostních problémů a usilují o zavádění preventivních opatření. Je však nutno podotknout, že úroveň bezpečnosti se mezi školami liší v závislosti na dostupných finančních prostředcích, legislativních omezeních a ochotě vedení škol věnovat se této problematice.

Pozitivním zjištěním je skutečnost, že všechny zkoumané školy provádějí minimálně jednou ročně nácvik evakuace, což napomáhá minimalizaci paniky a umožňuje efektivnější reakci v krizových situacích. Dále bylo prokázáno, že klíčovou roli v prevenci sehrávají školení učitelů a studentů, zaměřená na reakci na ozbrojeného útočníka. Přesto však některé školy čelí překážkám, například absenci bezpečných úkrytů kvůli proskleným dveřím či nedostatku efektivního varovného systému.

Důraz je kladen také na spolupráci mezi školami a dalšími orgány, zejména policií a zřizovateli. Zatímco spolupráce s policií je vnímána pozitivně, komunikace se zřizovateli je v některých případech nedostatečná či nejasná. Tato skutečnost poukazuje na potřebu lepší koordinace a rozvoje jednotných bezpečnostních protokolů pro zajištění efektivnější reakce na krizové situace.

Praktickým přínosem této práce je identifikace silných a slabých stránek současných bezpečnostních opatření ve školách a návrh možných zlepšení. Mezi klíčové kroky pro posílení bezpečnosti je nutno zařadit častější školení pedagogů, implementaci moderních technologických prvků, jako jsou mobilní aplikace pro varování, a zlepšení komunikace mezi školami, policií a zřizovateli. Dále je nezbytné legislativně řešit problematiku kontroly vstupů a umožnit školám větší pravomoci v oblasti preventivních opatření.

Závěrem lze konstatovat, že problematika bezpečnosti ve školách zůstává aktuálním a dynamickým tématem, které vyžaduje neustálou pozornost a inovace. Výsledky této práce mohou sloužit jako podklad pro další výzkumy a případné úpravy bezpečnostních politik na úrovni škol i státní správy. Je nezbytné, aby se bezpečnostní opatření ve školách nadále rozvíjela, a to jak v oblasti fyzické ochrany, tak v rámci prevence a edukace všech zúčastněných subjektů.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BAŠTECKÁ, Bohumila. *Terénní krizová práce: psychosociální intervenční týmy*. Psyché. Praha: Grada, 2005. 299 s. ISBN 80-247-0708-X.
2. BOUKALOVÁ, Hedvika a GILLERNOVÁ, Ilona. *Kapitoly z forenzní psychologie*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2020. 436 s. ISBN 978-80-246-4461-5.
3. BOURGOIN, Stéphane. *Bestiální vrazi: Autentické výpovědi o sériových vrahích*. Praha: Nava, 1994. 224 s. ISBN 80-85254-35-2.
4. BRZYBOHATÝ, Marian. *Současné vývojové trendy terorismu a vybrané pedagogické problémy výcviku speciálních jednotek*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2001. 101 s. ISBN 80-7251-073-8. Dostupné také z: <http://krameriusndk.nkp.cz/search/handle/uuid:deb66fd0-9e16-11ec-adf7-5ef3fc9bb22f>.
5. ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. 3., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. 446 s. ISBN 978-80-7380-461-9. Dostupné také z: <http://krameriusndk.nkp.cz/search/handle/uuid:70b199e0-53dd-11ef-a407-0050568d319f>
6. ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Kriminální psychologie*. Praha: Eurounion, 1998. 252 s. ISBN 80-85858-70-3.
7. HRINKO, Martin. *Prvosledové hlídky policie v systému ochrany měkkých cílů*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2023. 202 s. ISBN 978-80-7380-931-7.
8. MAREŠ, Miroslav; REKTOŘÍK, Jaroslav a ŠELEŠOVSKÝ, Jan. *Krizový management: případové bezpečnostní studie*. Praha: Ekopress, 2013. 237 s. ISBN 978-80-86929-92-7.
9. MARCZYOVÁ, Klaudia a MEDELSKÝ, Jozef. *Aktuálne problémy rezonujúce Európou (právno-bezpečnostné aspekty)*. 2019. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislavě, 2019. 436 s. ISBN 978-80-8054-826-1.
10. MATOUŠKOVÁ, Ingrid. *Aplikovaná forenzní psychologie*. Psyché. Praha: Grada Publishing, 2013. 304 s. ISBN 978-80-247-4580-0.
11. PINCUS, Jonathan H. *Masoví vrazi*. Praha: Lidové noviny, 2002. 207 s. ISBN 80-7106-584-6.

12. ŠÁNDOR, Andor. *Jak přežít násilný útok*. 3., doplněné vydání. Praha: Autreo, 2024. 128 s. ISBN 978-80-88436-12-6.
13. ŠÁNDOR, Andor. *Jak přežít nejen teroristický útok: příručka pro každého*. Praha: Autreo, 2017. 72 s. ISBN 978-80-906845-0-8.
14. TOMÁŠEK, Jan. *Úvod do kriminologie: jak studovat zločin*. Praha: Grada Publishing, 2010. 214 s. ISBN 978-80-247-2982-4.
15. CARR, Caleb. *Dějiny terorismu: dějiny války proti civilistům*. Praha: Práh, 2002. ISBN 80-7252-063-6.

Elektronické zdroje

1. Knihovna PRF., Co je to rešerše. [online]. Právnická fakulta Univerzity Karlovy 2024 [cit. 2025-01-20]. Dostupné z WWW: <https://knihovna.prf.cuni.cz/caste-dotazy/co-je-reserse>
2. Labilní útočníci propustil soud v únoru, důvody léčby prý pominuly [online]. ČT24, 2014. [cit. 2025-3-13]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1013710-labilni-utocnici-propustil-soud-v-unoru-duvody-lecby-pry-pominuly>
3. POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP KRAJE VYSOČINA. *Závažný násilný čin na žďárské škole*. Online. 2014. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/zavazny-nasilny-cin-na-zdarske-skole.aspx>. [cit. 2025-01-09].
4. POLICIE ČR. *Ochrana měkkých cílů*. Online. 2024. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/ochrana-mekkych-cilu.aspx>. [cit. 2025-03-05].
5. NOVÝ ČAS. *Útok na škole v Spišskej Starej Vsi: Zomreli dvaja ľudia, ďalší sú ranení*. Online. 2025. Dostupné z: <https://www.cas.sk/clanok/2999653/utok-na-skole-v-spisskej-starej-vsi-zomreli-dvaja-ludia-dalsi-su-raneni/>. [cit. 2025-02-11].
6. NEWS. *Finnish college gunman kills 10*. Online. 2008. Dostupné z: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/7630969.stm>. [cit. 2025-02-11].
7. IDNES.CZ. *Finský student postřelil ve škole deset lidí, sám zemřel v nemocnici*. Online. 2008. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/finsky-student-postrilel-ve-skole-deset-lidi-sam-zemrel-v-nemocnici.A080923_105120_zahranicni_ipl. [cit. 2025-02-11].

8. *Columbine Shooting*. Online. 2009, 2023. Dostupné z: <https://www.history.com/topics/1990s/columbine-high-school-shootings>. [cit. 2025-01-20].
9. ZBROJNICE.COM. *USA: Fakta o školních útocích v Americe & co udělat pro zvýšení bezpečnosti škol*. Online. 2019. Dostupné z: <https://zbrojnice.com/2019/01/28/usa-fakta-o-skolnich-utocich-v-americe-co-udelat-pro-zvyseni-bezpecnosti-skol/>. [cit. 2025-01-09].
10. *Virginia Tech shooting leaves 32 dead*. Online. 2011. Dostupné z: <https://www.history.com/this-day-in-history/massacre-at-virginia-tech-leaves-32-dead>. [cit. 2025-02-08].
11. *Report Details Adam Lanza's Life Before Sandy Hook Shootings - Newsweek*. Online. 2014, 2016. Dostupné z: <https://www.newsweek.com/report-details-adam-lanzas-life-sandy-hook-shootings-286867>. [cit. 2025-01-09].
12. ZBROJNICE.COM. *Texas: dva roky se zbraněmi na univerzitách*. Online. 2018. Dostupné z: <https://zbrojnice.com/2018/08/22/texas-dva-roky-se-zbranemi-na-univerzitach/>. [cit. 2025-02-08].
13. ZBROJNICE.COM. *USA: Fakta o školních útocích v Americe & co udělat pro zvýšení bezpečnosti škol*. Online. 2019. Dostupné z: <https://zbrojnice.com/2019/01/28/usa-fakta-o-skolnich-utocich-v-americe-co-udelat-pro-zvyseni-bezpecnosti-skol/>. [cit. 2025-01-09].
14. ŠKOLSTVÍ. *Metodické doporučení k bezpečnosti dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních – minimální standard bezpečnosti*. Online. 2016. Dostupné z: <https://zsbozp.vubp.cz/standard-bezpecnosti-skoly>. [cit. 2025-01-20].
15. *Policie České republiky – KŘP Jihočeského kraje*. Online. "Ozbrojený útočník" - pilotní projekt prevence útoku ve školním prostředí. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/projekt-ozbrojeny-utocnik-ve-skole.aspx>. [cit. 2025-01-09].
16. POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP ÚSTECKÉHO KRAJE. *Metodické cvičení AMOK*. Online. 2024. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/metodicke-cviceni-amok.aspx>. [cit. 2025-02-05].
17. POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP KRAJE VYSOČINA. *Taktické cvičení AMOK*. Online. 2024. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/takticke-cviceni-amok-751815.aspx>. [cit. 2025-02-05].

18. POŽÁRY.CZ. *Soubor typové činnosti IZS: STČ 14 – AMOK – útok aktivního střelce*. Online. 2023. Dostupné z: <https://www.pozary.cz/clanek/200573-soubor-typove-cinnosti-izs-stc-14-amok-utok-aktivniho-strelce/>. [cit. 2025-02-17].
19. KATALOG TYPOVÝCH ČINNOSTÍ INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU. *Amok – útok aktivního střelce*. Online. 2014. Dostupné z: <https://storage.pozary.cz/article/5/b/5bf065624a7b7/stc-14-izs-amok.wups4p2ahm.pdf?t=1739220197>. [cit. 2025-02-17].
20. ČT 24. *Střelba zní americkými školami často. V nejhorších masakrech zemřely desítky lidí*. Online. 2022. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/svet/strelba-zni-americkymi-skolami-casto-v-nejhorsich-masakrech-zemrely-desitky-lidi-20043>. [cit. 2025-03-16].
21. ČT 24. *Učitelka v Rudolfově zneškodnila žáka, který ji hrozil střelnou zbraní*. Online. 2025. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/regiony/policie-ucitelka-v-rudolfove-zneskodnila-zaka-jenz-ji-hrozil-strelnou-zbrani-357260>. [cit. 2025-03-16].
22. POLICIE ČR. *Ozbrojený útočník (aktivní střelec)*. Online. Dostupné z: <https://pruvodce-vzdelavanim.cz/wp-content/uploads/Prezentace-Ozbrojen%C3%BD-%C3%BAto%C4%8Dn%C3%ADk-%C5%A1koly-2017.pdf#:~:text=Ozbrojen%C3%BD%20jednotlivec%20%28jednotlivci%29%2C%20kter%C3%BD%20pou%C5%BEije%20zbran%C4%9B%20proti%20osob%C3%A1m.,ochoten%20se%20vzd%C3%A1t%20ani%20z%C5%AFstat%20nezn%C3%A1m%C3%BD%20%28neplat%C3%AD%20v%C5%BEdy%29..> [cit. 2025-03-16].
23. MOJEJUSTICE.CZ. *Fyzické napadení: Jaký trestný čin to může být?* Online. 2024. Dostupné z: <https://mojejustice.cz/trestni-pravo/fyzicke-napadeni-jaky-trestny-cin-to-muze-byt/>. [cit. 2025-03-16].
24. KOTEK, Lukáš. *Měkké cíle: proč jsme pro teroristy tak atraktivní?* 2016. Security Outlines [online]. [cit. 2023-03-05]. ISBN 2533-4018. Dostupné z: <http://www.securityoutlines.cz/mekke-cile-proc-jsme-pro-teroristy-tak-atraktivni/>.

Seznam zkratek

PO – požární ochrana

MU – mimořádná událost

IZS – Integrovaný záchranný systém

ZZS – Zdravotnická záchranná služba

KP – Komunikační partner

OSPOD – Orgán sociálně-právní ochrany dětí

Seznam tabulek a grafů

Seznam schémat

Schéma č. 1 Hrozby	37
Schéma č. 2 Vstup	39
Schéma č. 3 Stávající opatření	41
Schéma č. 4 Opatření do budoucna	43
Schéma č. 5 Školení	46
Schéma č. 6 Evakuace	47
Schéma č. 7 Kamery	49

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 Nová opatření po útoku na Filozofické fakultě univerzity Karlovy	43
Tabulka č. 2 Spolupráce	50

Seznam příloh

Příloha č. 1 Scénář rozhovoru

Přílohy

Příloha č. 1 – Scénář rozhovoru

- 1) Jaké jsou podle vás hlavní hrozby týkající se bezpečnosti školských zařízení v současné době?
- 2) Má vaše škola konkrétní plán na řešení situace v případě ozbrojeného útočníka? Jaký je?
- 3) Jak je řešeno zabezpečení hlavního vstupu do školy?
- 4) Jaké bezpečnostní prvky (kamery, alarmy, detektory kovů, bariéry) jsou ve škole implementovány?
- 5) Jaký je proces kontroly přístupu do školy pro návštěvníky a cizí osoby?
- 6) Jaká opatření jsou zavedena v případě nutnosti rychlé evakuace?
- 7) Konají se u vás na škole nějaká školení pro učitele a studenty ohledně reakce na ozbrojený útok? Kdo je organizuje?
- 8) Jaké jsou konkrétní kroky, které by měli učitelé a zaměstnanci školy podniknout v případě útoku?
- 9) Přijali jste nějaká nová opatření po útoku na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy?
- 10) Jaké byste doporučil/a konkrétní kroky pro zlepšení bezpečnosti škol v ČR?
- 11) Co si myslíte o spolupráci mezi školami, policií a dalšími institucemi v prevenci a reakci na bezpečnostní hrozby?
- 12) Uvítal byste školení nebo cvičení s tématem ozbrojeného útočníka ve škole?